

เอกสารวิชาการ ที่ 1/2567

รวมมิตร งบประมาณ 2567

คณะกรรมการเสริมสร้างความรู้ในงานนิติบัญญัติ
ในคณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภา
ฝ่ายเลขานุการ กลุ่มงานติดตามและประมวลผลงานของวุฒิสภา สำนักวิชาการ

คำนำ

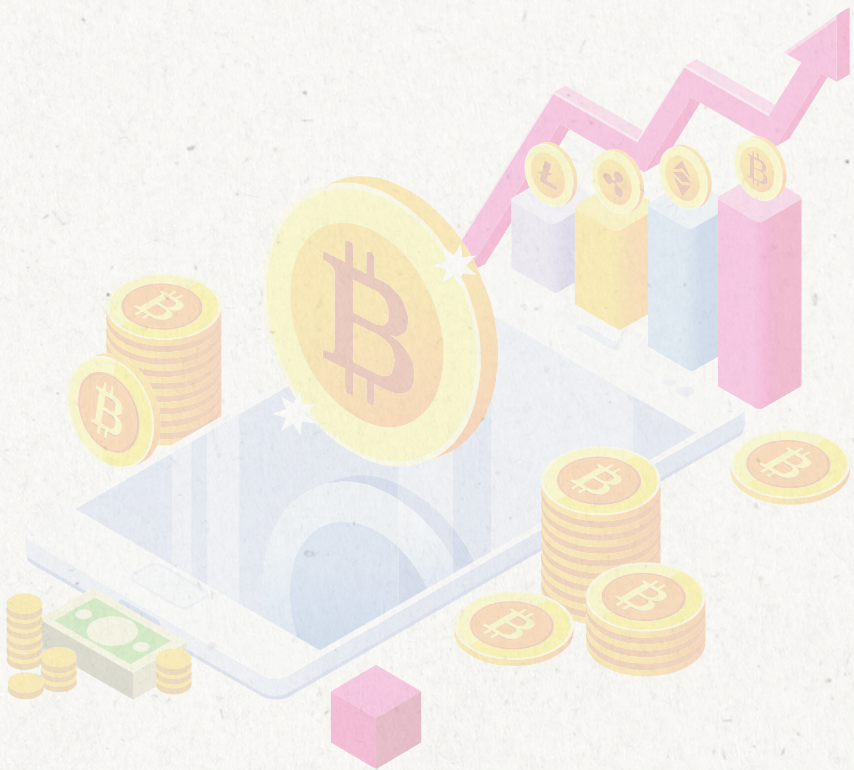
คณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภาได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการเสริมสร้างความรู้ในวาระงานนิติบัญญัติ ในคณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภา ดำเนินการจัดทำเอกสารเผยแพร่เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาและบุคคลที่สนใจ ได้มีโอกาสศึกษาทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

คณะอนุกรรมการฯ โดยนายจเด็จ อินสว่าง สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะประธานอนุกรรมการฯ ได้ร่วมประชุมและมีมติขอความอนุเคราะห์ให้ นายดุสิต เขมะศักดิ์ชัย สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะอนุกรรมการฯ รวบรวมข้อมูลและจัดทำเอกสารวิชาการเรื่อง "รวมมิตรงบประมาณ 2567 " โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายฯ ในประเด็นภาพกว้าง ๆ ที่น่าสนใจและสาธารณชนให้ความสำคัญ เช่น โครงสร้างงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณเชิงเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ งบกลาง เงินสำรองจ่าย เงินอุดหนุนราชการ เงินคงคลัง การชดเชยเงินคงคลัง สถานะเงินคงคลัง สถานะการเบิกจ่ายงบประมาณ วินัยการเงินการคลัง เงินสำรองจ่าย การกู้เงินและภาระหนี้สาธารณะ งบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโครงการ Digital Wallet เป็นต้น โดยจัดทำในรูปแบบกระชับและมีเนื้อหาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจสำหรับผู้อ่านทุกคน

คณะอนุกรรมการฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้ จะเกิดประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งหมายรวมถึงประชาชนทั่วประเทศด้วย แต่หากมีข้อผิดพลาดบกพร่องประการใด ขอน้อมรับไว้เพื่อดำเนินการปรับปรุงให้ถูกต้องและจะพยายามสร้างสรรค์ผลงานด้านการเผยแพร่ความรู้ในประเด็นที่น่าสนใจและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกภาคส่วนต่อไป

คณะอนุกรรมการเสริมสร้างความรู้ในวาระงานนิติบัญญัติ

มีนาคม 2567

สารจากประธานกรรมการวิชาการของวุฒิสภา

เจตนารมณ์ในการเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประเด็นน่าสนใจ ในด้านต่าง ๆ ในรูปแบบของการจัดทำเอกสารวิชาการไม่เพียงแต่สำหรับสมาชิกวุฒิสภาและผู้ปฏิบัติงานในวงงานนิติบัญญัติเท่านั้น แต่รวมถึงการเผยแพร่ไปยังประชาชนทั่วประเทศ ผู้เป็นเจ้าของเงินงบประมาณแผ่นดินในแต่ละปีด้วย

สำหรับเอกสารวิชาการ เรื่อง "รวมมิตรงบประมาณ 2567" ฉบับนี้ คณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภาได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการเสริมสร้างความรู้ในวงงานนิติบัญญัติ จัดทำขึ้นเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาและบุคคลที่สนใจ ได้มีโอกาสศึกษาทำความเข้าใจเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กฎหมายและความหมายของรายการด้านการคลังและงบประมาณและข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ ซึ่งผู้จัดทำได้นำเสนอในรูปแบบข้อมูลที่กระชับ มีเนื้อหาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจสำหรับผู้อ่านทุกคน

ในการดำเนินการจัดทำเอกสารครั้งนี้ ขอขอบคุณคณะอนุกรรมการฯ และนายดุสิต เขมะศักดิ์ชัย สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะอนุกรรมการเสริมสร้างความรู้ในวงงานนิติบัญญัติ ที่ได้ติดตามรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอ ให้สมาชิกวุฒิสภาได้รับทราบ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลจะเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภา จะได้พิจารณาเลือกประเด็นความรู้กว้าง ๆ ที่น่าสนใจและมีการนำเสนอกันไม่มากนักมาจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่เพื่อให้เกิดประโยชน์ตามสมควร

นายศุภชัย สมเจริญ
รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง
ในฐานะประธานกรรมการวิชาการของวุฒิสภา
มีนาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
ความรู้เกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2567	1
งบประมาณปี 2567 ในมิติต่าง ๆ	2
งบประมาณกับประชาชน	10
งบประมาณกับนโยบายรัฐบาล	13
ประมาณการรายรับ และงบกลาง	15
เงินสำรองจ่าย	19
เงินอุดรองราชการ	22
งบประมาณรายจ่ายปี 2567 ลำช้ากว่าปีปกติ	24
จะมีผลกระทบหรือไม่ และจะแก้ปัญหายังไร	
เงินคงคลัง	25
สถานะการเบิกจ่ายงบประมาณ	30
วินัยการเงินการคลัง	31
ทุนสำรองจ่าย	34
การกู้เงินและภาระหนี้	36
วัฏจักรของ GDP	39
งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	44
ภาระผูกพันข้ามปีงบประมาณ	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สรุปผลการพิจารณางบประมาณ ปี 2567	47
ของสภาผู้แทนราษฎร	
Digital Wallet	51
มุมมองต่อวิกฤตเศรษฐกิจ	53
เกณฑ์การประเมินของธนาคารโลกเกี่ยวกับวิกฤตเศรษฐกิจ	55
ความเสี่ยง	58

ความรู้เกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2567

โครงสร้างงบประมาณ ปี 2567

	ปี 2567	+/- จากปี 2566	คิดเป็น
วงเงินงบประมาณ	3.48 ล้านล้านบาท	↑ + 9.3%	18.3% ของ GDP
รายจ่ายประจำ	2.533 ล้านล้านบาท	↑ + 5.4%	72.8% ของวงเงิน
รายจ่ายลงทุน	7.18 แสนล้านบาท	↑ + 4.1%	20.6% ของวงเงิน

นอกนั้นเป็นรายจ่ายชดใช้เงินคงคลังและรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้

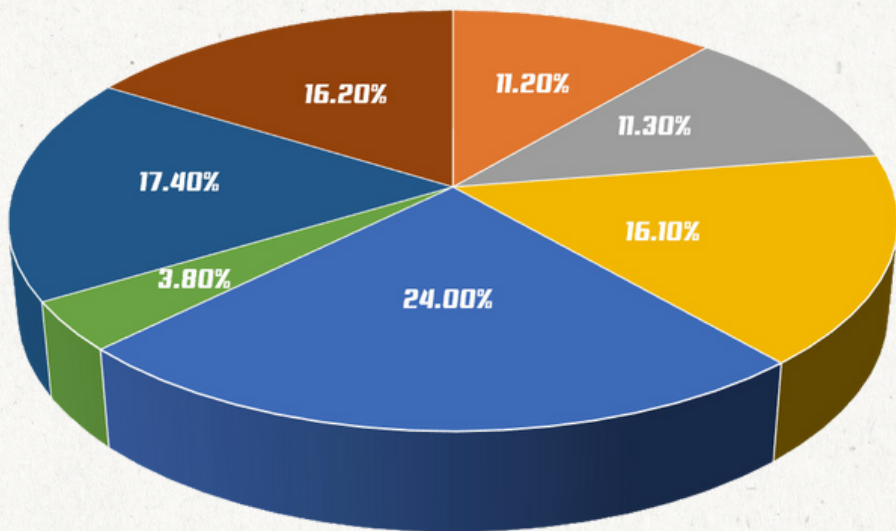
- ประมาณการรายได้ 2.787 ล้านล้านบาท
- กู้เพื่อชดเชยการขาดดุล 6.93 แสนล้านบาท

*** งบประมาณปี 2567 เป็นงบประมาณแบบ “ขาดดุล”**

งบประมาณปี 2567 ในมิติต่าง ๆ

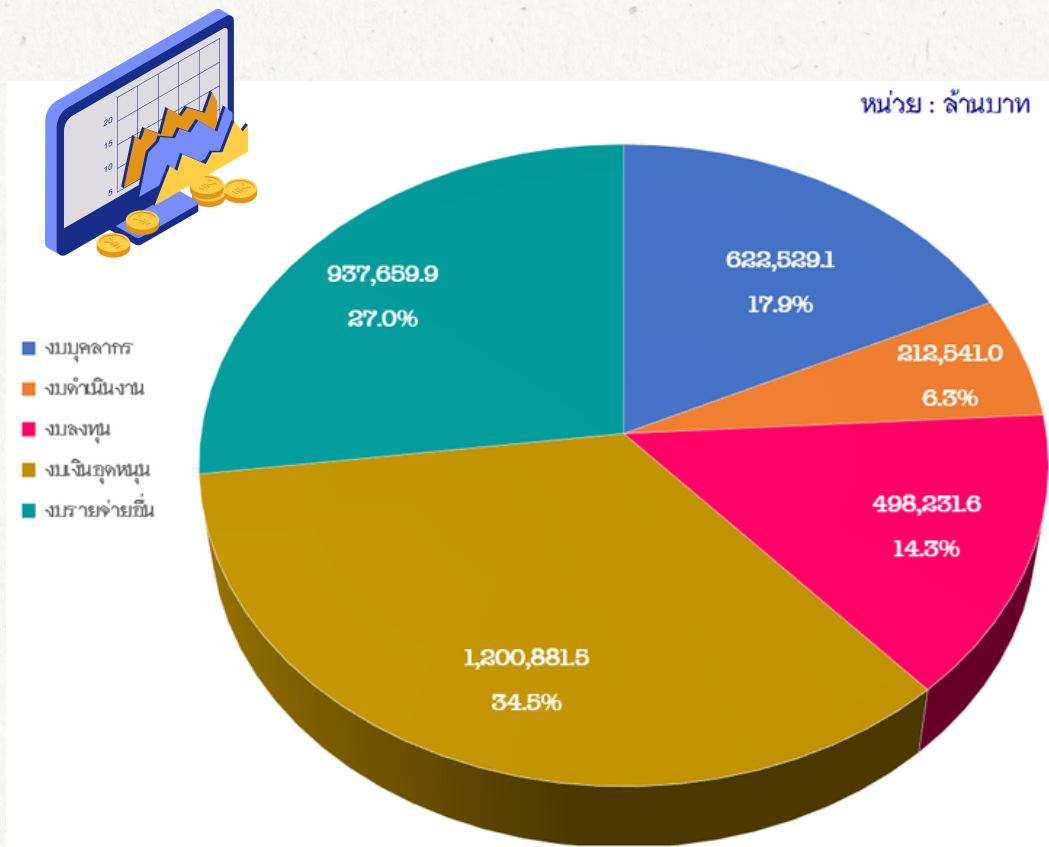

มิติที่ 1 : งบประมาณปี 2567 ในเชิงเป้าหมายยุทธศาสตร์

- ด้านความมั่นคง 3.90 แสนล้านบาท
- ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3.93 แสนล้านบาท
- ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ 5.62 แสนล้านบาท
- ด้านการโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม 8.34 แสนล้านบาท
- ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 1.31 แสนล้านบาท
- ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ 6.05 แสนล้านบาท
- ด้านการดำเนินการของภาครัฐ 5.64 แสนล้านบาท

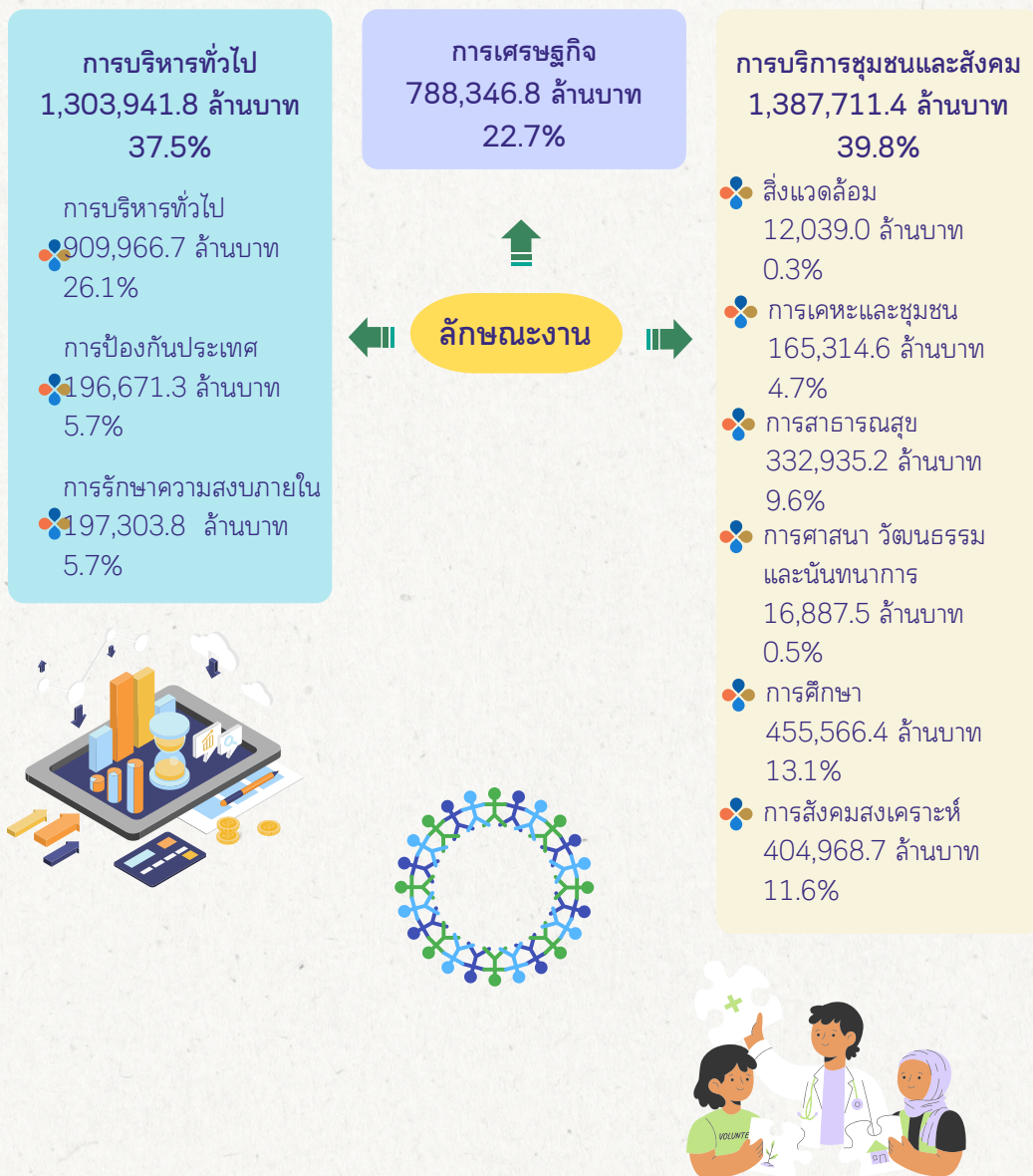
มิติที่ 2 : งบประมาณปี 2567 จำแนกตาม “งบรายจ่าย”

หมายเหตุ : งบรายจ่ายถูกกำหนดมาเพื่อให้สอดคล้องต่อการบริหารจัดการตามลักษณะงานและลักษณะองค์การตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นรายจ่ายบางประเภท เช่น รายจ่ายประจำหรือรายจ่ายลงทุน จะถูกกำหนดภายใต้เงินอุดหนุนหรืองบรายจ่ายอื่น

มิติที่ 3 : งบประมาณปี 2567 จำแนกตาม “ลักษณะงาน”

มิติที่ 4 : งบประมาณปี 2567 ตามลักษณะเศรษฐกิจ ระบบ GFS (Government Finance Statistics)

● กลุ่มค่าใช้จ่าย
2,765,887.3 ล้านบาท
79.5%

- ค่าตอบแทนแรงงาน 919,865.3 ล้านบาท 26.5%
 - เงินเดือนและค่าจ้าง 840,650.3 ล้านบาท 24.2%
 - เงินสมทบเพื่อสังคม 79,215 ล้านบาท 2.3%

- การใช้สินค้าและบริการ 400,926.8 ล้านบาท 11.5%

- รายจ่ายดอกเบี้ย 210,595.5 ล้านบาท 6.0%
 - ดอกเบี้ยในประเทศ 208,993.8 ล้านบาท 6.0%
 - ดอกเบี้ยต่างประเทศ 1,601.6 ล้านบาท 0.0%

- เงินอุดหนุน 108,811.6 ล้านบาท 3.1%
 - เงินอุดหนุนรัฐวิสาหกิจทั่วไป 27,731.6 ล้านบาท 0.8%
 - เงินอุดหนุนสถาบันการเงิน 81,069.3 ล้านบาท 2.3%
 - เงินอุดหนุนให้แก่หน่วยธุรกิจ 10.7 ล้านบาท 0.0%

- เงินช่วยเหลือ 656,277.8 ล้านบาท 18.9%
 - ช่วยเหลือองค์การระหว่างประเทศ 2,187.9 ล้านบาท 0.1%
 - ช่วยเหลือหน่วยงานอื่นของรัฐบาล 654,089.9 ล้านบาท 18.8%
(เพื่อรายจ่ายประจำ 568,192.8 ล้านบาท, 16.3%
และเพื่อการลงทุน 85,897.1 ล้านบาท 2.5%)

- ผลประโยชน์เพื่อสังคม 409,952.6 ล้านบาท 11.8%

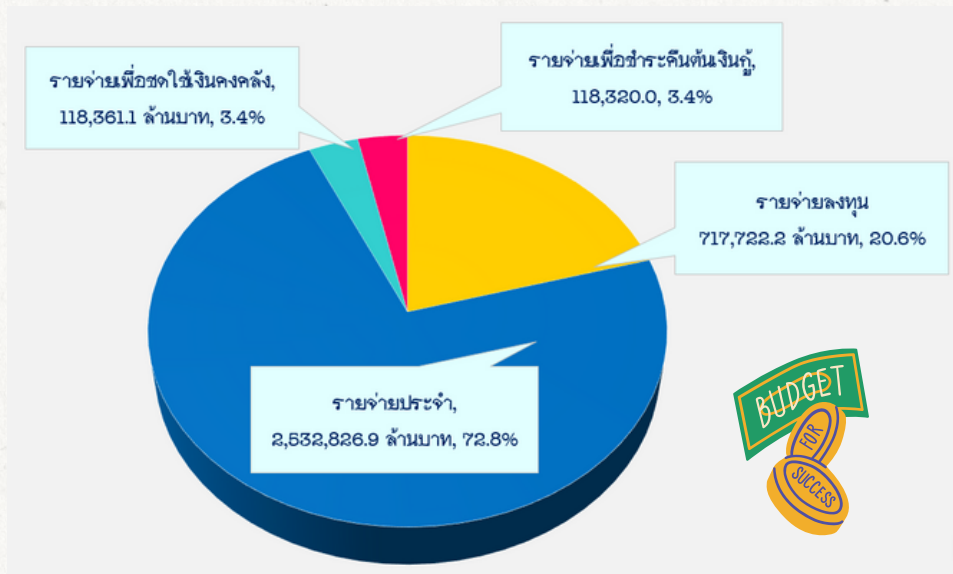
- ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ 59,457.7 ล้านบาท 1.7%

- กลุ่มรายจ่ายเพื่อซื้อสินทรัพย์ทุนถาวร 507,011.8 ล้านบาท 14.6%

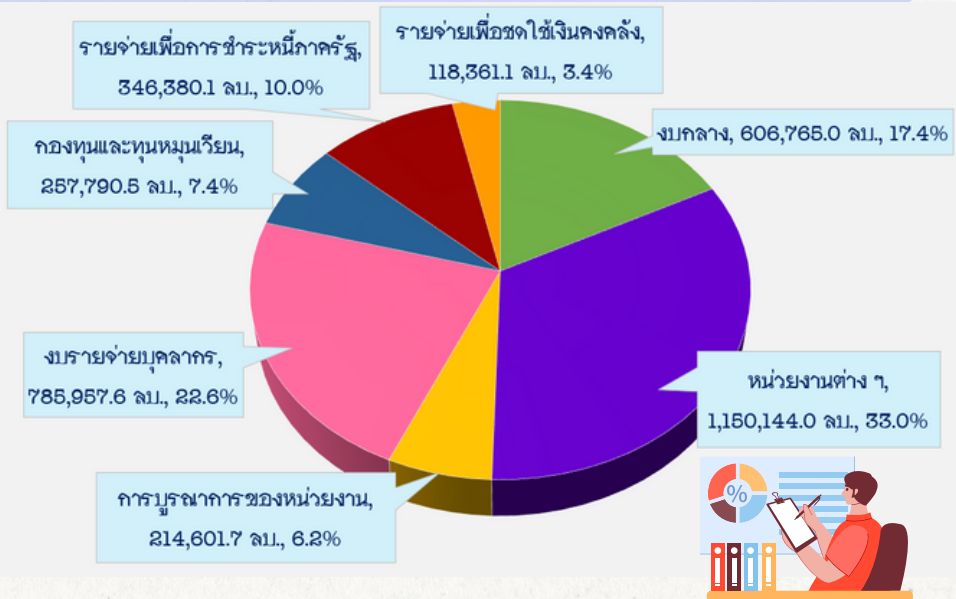
- รายจ่ายเพื่อชำระคืนต้นเงินกู้ (ไม่รวมรัฐวิสาหกิจ) 88,739.8 ล้านบาท 2.5%

- รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง 118,361.1 ล้านบาท 3.4%

มติที่ 5 : งบประมาณปี 2567 จำแนกตามโครงสร้างงบประมาณ

มติที่ 6 : งบประมาณปี 2567 จำแนกตามกลุ่มงบประมาณ

มิติที่ 7 : งบประมาณปี 2567 จำแนกตามกระทรวง-หน่วยรับงบประมาณ

กระทรวง 20 กระทรวง 285 หน่วย

งบกลาง 11 รายการ

ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี 9 หน่วย

จังหวัดและกลุ่มจังหวัด 94 หน่วย

รัฐวิสาหกิจ 24 หน่วย

หน่วยงานของรัฐสภา 3 หน่วย

หน่วยงานของศาล 3 หน่วย

หน่วยงานขององค์กรอิสระและองค์กรอัยการ 6 หน่วย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 303 หน่วย

หน่วยงานอื่นของรัฐ 2 หน่วย

สภาอากาศไทย 1 หน่วย

ส่วนราชการในพระองค์ 1 หน่วย

ทุนหมุนเวียน 30 รายการ

รายจ่ายสดใช้เงินคงคลัง 1 รายการ

รวม 631 หน่วยงาน 42 รายการ

มติที่ 8 : งบประมาณปี 2567 ตาม 13 หมุดหมาย ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

1,150,876.2 ล้านบาท

หมุดหมาย

งบประมาณ

1	ประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง	65,137.0
2	จุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน	8,371.8
3	ฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก	3,472.5
4	ศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง	114,151.3
5	ประการการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์	190,990.7
6	ฐานการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ	3,113.7
7	SMEs ที่เข้มแข็ง ศักยภาพสูง แข่งขันได้	9,653.9
8	มีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน	133,341.8
9	มีความยากจนข้ามรุ่นลดลง ความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม	475,488.3
10	มีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ	7,156.6
11	ลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	36,894.8
12	มีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต	74,212.2
13	ภาครัฐทันสมัย มีประสิทธิภาพ ตอบโจทย์ประชาชน	28,851.6

มติที่ 9 : งบประมาณปี 2567 ตามมาตราในร่างพระราชบัญญัติ

▶ **บันทึกหลักการและเหตุผล**

▶ **คำปรารภ มาตรา 1- 3**

▶ **หมวดที่ 1 บททั่วไป มาตรา 4 - 5**

▶ **หมวดที่ 2 งบกลาง มาตรา 6**

▶ **หมวดที่ 3 งบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณ
มาตรา 7 - 36**

▶ **หมวดที่ 4 งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ มาตรา 37
(10 แผนบูรณาการ)**

▶ **หมวดที่ 5 งบประมาณรายจ่ายบุคลากร มาตรา 38**

▶ **หมวดที่ 6 งบประมาณรายจ่ายสำหรับทุนหมุนเวียน มาตรา 39**

▶ **หมวดที่ 7 งบประมาณรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้เงินกู้ มาตรา 40**

▶ **หมวดที่ 8 งบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง มาตรา 41**

งบประมาณกับประชาชน

เด็กอายุ 0-6 ปี

เงินอุดหนุนเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด 2.56 ล้านคน
16,494.61 ล้านบาท

อุดหนุนสงเคราะห์เด็ก 110,000 คน
115.08 ล้านบาท

อุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กครอบครัวอุปถัมภ์
5,297 คน 127.13 ล้านบาท

กองทุนคุ้มครองเด็ก 2,700 คน 38 ล้านบาท

วัยศึกษาเล่าเรียน

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
2.62 ล้านคน 6,044.08 ล้านบาท

การจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี
(อนุบาล-ม.ปลาย/ปวช.) 10.79 ล้านคน
83,666.24 ล้านบาท

สนับสนุนปัจจัยพื้นฐานให้นักเรียน (อาหารกลางวัน)
5.7 ล้านคน 28,023.75 ล้านบาท อาหารเสริม
(นม) 6.55 ล้านคน 12,634.73 ล้านบาท

ทุนการศึกษาปริญญาตรี/โท/เอก และอื่น ๆ
68,027 ทุน 7,149.63 ล้านบาท

ผลิตบุคลากรด้านสาธารณสุข (ก.สาธารณสุข)
26,133 คน 2,304.11 ล้านบาท
แพทย์ (อ.ว) 4,453 คน 2,099.69 ล้านบาท

งบประมาณกับประชาชน

วัยทำงาน

กองทุนประกันสังคมมาตรา 33+39
13.67 ล้านคน 53,664.93 ล้านบาท,
มาตรา 40 10.96 ล้านคน 1,808 ล้านบาท

กองทุนการออมแห่งชาติ 2.64 ล้านคน
633.6 ล้านบาท

อุดหนุนฝึกอาชีพ 1,520 คน 8.6 ล้านบาท

กบข. 1.22 ล้านคน 78,775 ล้านบาท

เพิ่มทักษะอาชีพนักเรียนยากจน 1,520 คน
5.99 ล้านบาท

อบรมแรงงานกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
11,960 คน 29.9 ล้านบาท

พัฒนาฝีมือแรงงานสตรี 3,100 คน
6.6 ล้านบาท

พัฒนาแรงงานอิสระ 4.0
20,200 คน 141.9 ล้านบาท

อบรมฝีมือแรงงานชายแดนใต้ 2,500 คน
9.68 ล้านบาท

งบประมาณกับประชาชน

ผู้สูงอายุ

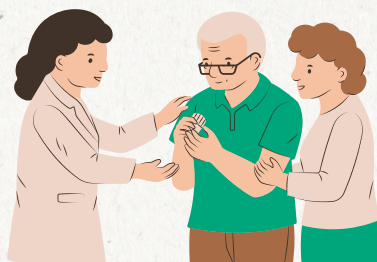
เบี้ยผู้สูงอายุ 11.83 ล้านคน
93,215.13 ล้านบาท

เงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุ 12,500 คน
37.5 ล้านบาท

อุดหนุนซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุ
11,000 แห่ง 440.0 ล้านบาท

กองทุนผู้สูงอายุ 1,900 คน
57 ล้านบาท

อุดหนุนจัดการศพผู้สูงอายุ
115,251 คน 345.84 ล้านบาท

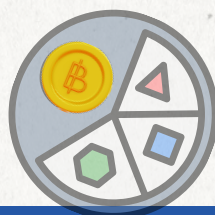
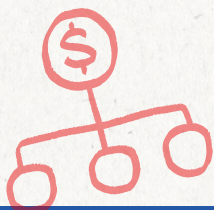
งบประมาณกับนโยบายรัฐบาล

9 อันดับแรก งบประมาณกระทรวง ปี 2567

ลำดับ ปี 2567	หน่วยรับ งบประมาณ	วงเงินงบประมาณ ปี 2567	ลำดับ ปี 2566	วงเงินงบประมาณ ปี 2566	เปลี่ยนแปลง
1	งบกลาง	6.07 แสนล้านบาท	1	5.90 แสนล้านบาท	—
2	มหาดไทย	3.53 แสนล้านบาท	3	3.27 แสนล้านบาท	↑
3	ศึกษาธิการ	3.28 แสนล้านบาท	2	3.25 แสนล้านบาท	↓
4	คลัง	3.27 แสนล้านบาท	4	2.85 แสนล้านบาท	—
5	ทุนหมุนเวียน	2.58 แสนล้านบาท	5	2.07 แสนล้านบาท	—
6	กลาโหม	1.98 แสนล้านบาท	6	1.95 แสนล้านบาท	—
7	คมนาคม	1.84 แสนล้านบาท	7	1.80 แสนล้านบาท	—
8	สาธารณสุข	1.66 แสนล้านบาท	9	1.52 แสนล้านบาท	↑
9	รัฐวิสาหกิจ	1.44 แสนล้านบาท	8	1.63 แสนล้านบาท	↓

ประมาณการรายรับ

ประมาณการรายได้รวม	3,337,400	ล้านบาท
หักคืนประเภทต่าง ๆ	550,400	ล้านบาท
คงเหลือรายได้สุทธิ	2,787,000	ล้านบาท
เงินกู้ขาดเซชขาดดุล	693,000	ล้านบาท

ประเภทรายได้

• ภาษีอากรสุทธิ	2,506,589.1	ล้านบาท	(72%)
• การขายสิ่งของและบริการ	24,789.8	ล้านบาท	
• รายได้จากรัฐวิสาหกิจ	175,000	ล้านบาท	
• รายได้อื่น ๆ	80,621.1	ล้านบาท	

งบกลางคืออะไรในงบประมาณรายจ่ายประจำปี

งบกลาง คือ งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้ เพื่อจัดสรรให้หน่วยรับงบประมาณ ใช้จ่าย โดยแยกต่างหากจากงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐและให้มีเงินสำรองจ่ายด้วย

งบกลางมีไว้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์หรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นหรือคาดการณ์ว่าจะเกิดขึ้น โดยยังไม่ทราบจำนวนวงงบประมาณที่แน่ชัด เช่น ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของข้าราชการฯ หรือเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือความจำเป็นอื่น ๆ เป็นต้น

ทำไมต้องมึงบกลาง

การมึงบกลางเป็นการผ่อนคลาญปัญหาเรื่องระยะเวลาการจัดทำ และพิจารณาร่างกฎหมายงบประมาณ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 จะต้องใช้เวลาอย่างน้อยประมาณ 4-6 เดือน ในการพิจารณาของ ฝ่ายนิติบัญญัติ การมึงบกลางไว้ก็เพื่อรองรับค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้น และต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน กรณีเกิดภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ หรือ เกิดโรคอุบัติใหม่ เป็นต้น

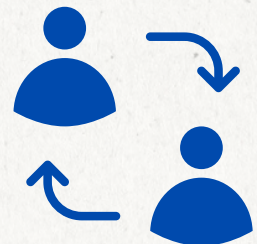
โดยในปีงบประมาณ 2567 มีจำนวนรวม 606,765 ล้านบาท โดยมีรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน 98,500 ล้านบาท ในขณะเดียวกันกฎหมายว่าด้วยการงบประมาณ คือ พ.ร.บ.วิธีการงบประมาณ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 จนถึงฉบับปัจจุบัน คือ พ.ร.บ.วิธีการงบประมาณ ปี 2561 มีบทบัญญัติที่ชัดเจน มิให้ โอนงบประมาณข้ามส่วนราชการ ดังนั้น หากกรณีส่วนราชการใด มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่สำคัญและไม่มึงบประมาณของส่วนราชการรองรับ ก็จะต้องเสนอรัฐบาลเพื่อขอใช้จ่ายจากงบกลาง รายการเงินสำรองจ่าย เพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นตามขั้นตอนและระเบียบที่กำหนด

งบกลาง

พ.ร.บ.วิธีการงบประมาณ ปี 2561 มีแนวคิดที่จะลดจำนวนงบประมาณในงบกลาง โดยมาตรา 14 ได้กำหนดให้ร่าง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปี จำแนกเงินงบประมาณออกเป็น 8 กลุ่ม และกำหนดให้มีการโอนงบประมาณรายจ่ายบุคลากรภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐ ที่สามารถโอนเปลี่ยนแปลงข้ามส่วนราชการได้ (มาตรา 35) ดังนั้น ในอนาคตหากมีการบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ก็จะสามารถจัดทำงบประมาณที่กำหนดไว้ในงบกลาง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรภาครัฐลดลง เช่น เงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ, เงินเลื่อน เงินเดือนและเงินปรับวุฒิ, เงินสำรอง เงินสมทบ และ เงินชดเชยของข้าราชการและเงินสมทบลูกจ้างประจำ ซึ่งทั้ง 4 รายการดังกล่าว มีวงเงินงบประมาณอยู่ในงบกลาง ถึงจำนวน 419,645 ล้านบาท หรือเป็น 69.16% ของวงเงินในงบกลาง หากงบประมาณดังกล่าว ได้จัดสรรไว้ในส่วนราชการโดยตรง ก็จะทำให้งบกลางในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรภาครัฐลดลง

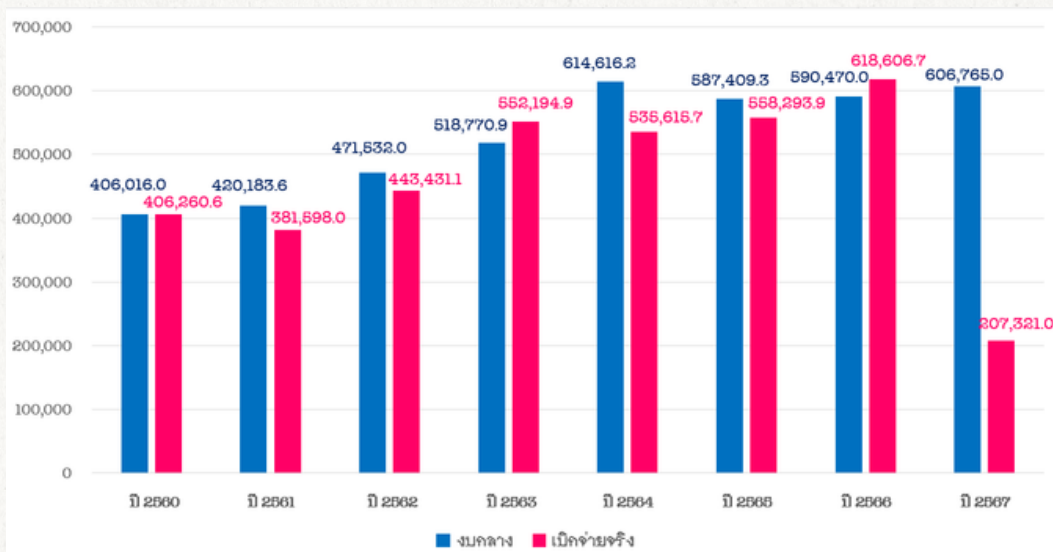
งบกลาง

การจัดทำลักษณะนี้เพื่อให้สามารถจัดการงบประมาณในแต่ละส่วนราชการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการกำหนดวงเงินให้กับรายการหรือกิจกรรม ที่มีความสำคัญตามที่กำหนดไว้ ซึ่งรายการดังกล่าวสามารถแบ่งปันวงเงิน ในงบประมาณอย่างเหมาะสม และสามารถโอนเปลี่ยนแปลงข้ามส่วนราชการได้ หากมีความจำเป็นภายในปีงบประมาณ กรณีมีงบประมาณขาดหรือเหลือได้

การจัดทำงบประมาณในลักษณะดังกล่าวจะช่วยให้สามารถปรับการใช้จ่าย ให้เหมาะสมกับความต้องการและสถานการณ์ขณะนั้น และช่วยลดความซับซ้อน ในกระบวนการบริหารงบประมาณของรัฐบาลได้ด้วย

ภาพรวมงบกลาง ปี 2560 - 2567

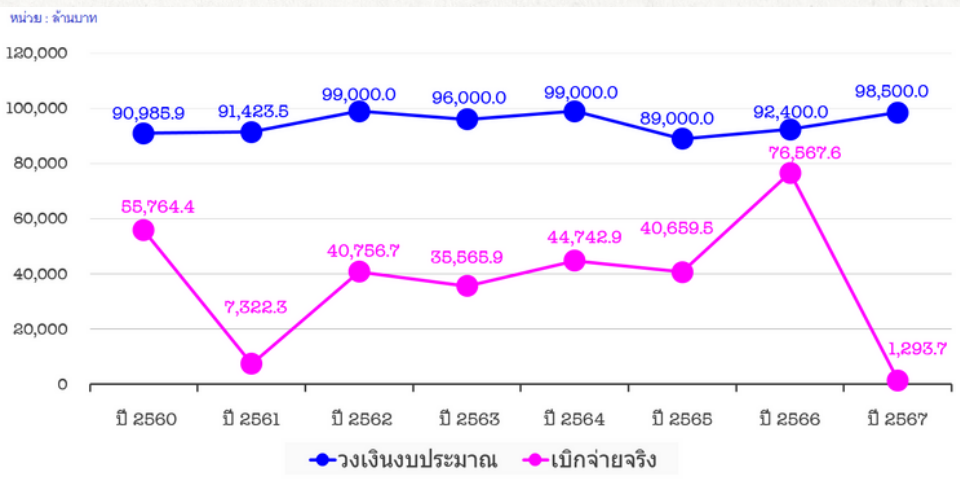
เงินสำรองจ่าย

เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เป็นรายการหนึ่งในงบกลาง ที่ถูกกล่าวว่าเป็นเสมือน “ติเช็คเปล่า” และรัฐบาลสามารถนำไปใช้ได้ โดยไม่สอดคล้องกับหลักการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่จะต้องเป็นไปอย่าง เฉพาะเจาะจง (The Principle of Specificity)

เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น หมายถึง รายจ่ายที่ตั้ง สำรองไว้เพื่อจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการฉุกเฉินหรือจำเป็น ซึ่งจะต้องเป็น เงินที่รัฐบาลจะนำไปช่วยเหลือแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนให้กับ ประชาชนหรือกรณีที่เกิดความเสียหายกรณีอื่น ๆ เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง และภัยธรรมชาติอื่น ๆ ถึงแม้ว่าปัจจุบันได้มีการตั้งงบประมาณค่าใช้จ่าย ชดใช้เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินได้ อย่างเร่งด่วนเมื่อมีภัยพิบัติ แต่ก็ยังคงมีเงินสำรองจ่ายอยู่

วงเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ระหว่างปี 2560 - 2567

ข้อมูล : กรมบัญชีกลาง

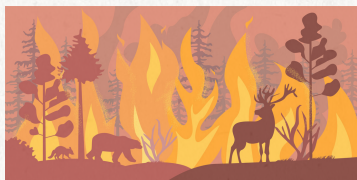

เงินสำรองจ่าย

ในปี 2561 ได้มีการออกระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่าย งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น (ฉบับที่ 2 : ปี 2561) เพื่อให้การใช้จ่ายมีความโปร่งใส คุ่มค่า เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง การขอรับงบประมาณจะทำได้ในกรณี ดังนี้

1. รายจ่ายเพื่อการป้องกันหรือแก้ไขสถานการณ์อันมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ
2. รายจ่ายที่ต้องจ่ายเพื่อการเยียวยาหรือบรรเทาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณะร้ายแรง
3. รายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณไว้แล้ว แต่มีจำนวนไม่เพียงพอและมีความจำเป็นเร่งด่วนของรัฐต้องใช้จ่ายหรือก่องหนี่ผูกพันงบประมาณโดยเร็ว
4. รายจ่ายที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณแต่รัฐมีภารกิจจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการและต้องใช้จ่ายหรือก่องหนี่ผูกพันงบประมาณโดยเร็ว

เงินสำรองจ่าย

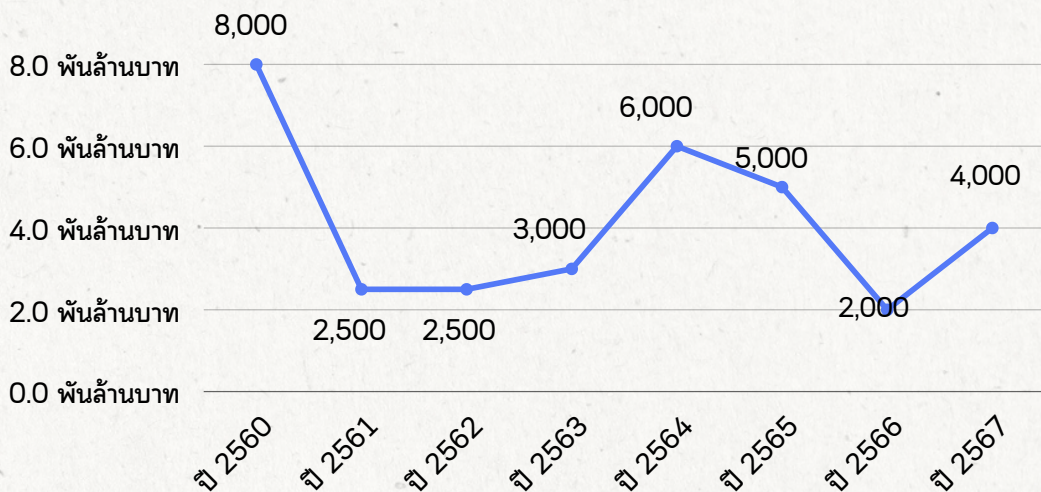
ถึงแม้ว่าการออกระเบียบนี้จะถูกกำหนดเพื่อให้มีแนวทางการขอใช้เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น แต่หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กว้างและการตีความเรื่องความจำเป็นเร่งด่วน ความฉุกเฉิน ซึ่งหากไม่ดำเนินการแล้ว จะเกิดความเสียหายต่อภาครัฐหรือประชาชนยังคงสามารถพิจารณาได้อย่างกว้างขวางและการตรวจสอบก็ไม่มีเฉพาะเจาะจง ดังนั้น หากฝ่ายบริหารโดยเฉพาะรัฐบาลไม่ได้เข้มงวด ก็อาจจะมีการแสวงหาประโยชน์จากการจัดสรรงบประมาณดังกล่าวได้

เงินทดรองราชการ

วงเงินขดใช้เงินทดรองราชการ ระหว่างปี 2560 - 2567

เงินทดรองราชการ คือ เงินที่กระทรวงการคลังอนุญาตให้ ส่วนราชการมีไว้ตามจำนวนที่เห็นควร เพื่อทดรองจ่ายเป็นค่าใช้จ่าย ปลีกย่อยประจำสำนักงานตามข้อบังคับและระเบียบกระทรวงการคลัง กรณีนี้เมื่อมีการขยับเงินทดรองราชการไปแล้วและเบิกจ่ายงบประมาณได้ (ตามระเบียบฯ) แล้ว ก็จะใช้คืน (หักกลบลบหนี้) กับเงินที่เบิกมาก่อน ดังนั้นเงินทดรองราชการในส่วนราชการจะมีจำนวนคงที่เพื่อให้สามารถ หมุนเวียนขยับเงินทดรองไปใช้ก่อนได้

เงินทดรองราชการ

เงินทดรองราชการ อีกประเภทหนึ่งที่มีการตั้งงบประมาณรองรับไว้ในงบกลาง คือ เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน โดยความหมายของ คำว่า ภัยพิบัติ จะครอบคลุมอัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง ภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ภัยจากลูกเห็บ ภัยอันเกิดจากไฟ ภัยที่เกิดจากโรคหรือการระบาดของแมลงหรือศัตรูพืชทุกชนิด ภัยที่เกิดหรือแพร่ระบาดในมนุษย์ อากาศหนาวจัดผิดปกติ ภัยสงคราม ภัยก่อการร้าย กองกำลังนอกประเทศและภัยอื่น ๆ ที่ก่ออันตรายต่อชีวิต ร่างกายหรือความเสียหายต่อทรัพย์สิน ทั้งนี้ ต้องเป็นกรณีฉุกเฉินหรือเกิดขึ้นโดยปัจจุบันทันด่วนหรือคาดว่าจะเกิดในเวลาอันใกล้และจำเป็นต้องรีบแก้ไขโดยพลัน

วงเงินทดรองราชการ (ภัยพิบัติ)

1. สลน.สำนักนายกรัฐมนตรี	100 ล้านบาท
2. สป.กท.	50 ล้านบาท
3. สป.พม.	10 ล้านบาท
4. สป.เกษตร	50 ล้านบาท
5. สป.มท.	50 ล้านบาท
6. สป.สธ.	10 ล้านบาท
7. ปก.	50 ล้านบาท
8. ปก.จังหวัด แห่งละ	20 ล้านบาท

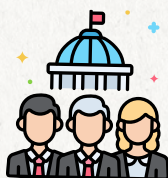
งบประมาณรายจ่ายปี 2567 ล่าช้ากว่าปีปกติ จะมีผลกระทบอย่างไรหรือไม่ และจะแก้ปัญหายังไง

งบประมาณรายจ่ายปี 2567 ล่าช้ากว่าปกติเนื่องจากรัฐบาลประกาศยุบสภา เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2566 และมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ จนรัฐบาลแถลงนโยบายและเริ่มทำหน้าที่ในเดือนกันยายน 2566

ทำให้งบประมาณรายจ่ายปี 2567 ที่รัฐบาลชุดเดิมดำเนินการไปแล้ว ต้องเริ่มต้นใหม่ โดยล่าช้ากว่าปีปกติราว 6 เดือน ทำให้ไม่สามารถเริ่มใช้จ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายของปี 2567 ได้ในวันที่ 1 ตุลาคม 2566 และต้องใช้งบประมาณรายจ่ายปี 2566 ไปพลางก่อน

โดยมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถเริ่มโครงการใหม่ รวมทั้งไม่สามารถเริ่มดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมลงทุนใหม่ ๆ ได้ผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศ คือ การขยายตัวของเศรษฐกิจจากการใช้จ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐบาลต้องชะลอตัวลง และโครงการสำคัญตามนโยบายของรัฐบาลชุดใหม่ไม่สามารถเริ่มดำเนินการได้

ส่วนแนวทางการแก้ไขผลกระทบจากการใช้จ่ายล่าช้า คือ การเตรียมความพร้อมอย่างเต็มที่ เพื่องบประมาณรายจ่ายปี 2567 ที่จะเริ่มใช้จ่ายในเดือนเมษายน 2567 จะได้เริ่มดำเนินการได้อย่างรวดเร็วตามความพร้อมที่ได้มีการเตรียมไว้และเร่งดำเนินการ

เงินคงคลังคืออะไร มีประโยชน์อย่างไร

เงินคงคลังคือปริมาณเงินที่รัฐบาลมีอยู่ในคลัง ณ ขณะใดขณะหนึ่ง โดยปริมาณเงินดังกล่าวหมายถึงเงินสด รวมเหรียญกษาปณ์ เงินระหว่างทาง เงินฝาก ทั้งที่ฝากกับธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารกรุงไทย ที่คลังจังหวัดฝากไว้

ประโยชน์ของเงินคงคลัง คือ เพื่อให้รัฐบาลใช้ในการบริหารเงินสด หรือการบริหารสภาพคล่องของรัฐบาล เพื่อให้สามารถหาเงินมาใช้จ่ายได้อย่างเพียงพอและทันเวลา โดยไม่เกิดปัญหาการขาดสภาพคล่อง รวมทั้งการบริหารเงินดังกล่าว โดยไม่มีภาระด้านดอกเบี้ยมากเกินไป โดยเงินคงคลังจะมีบัญชี 2 บัญชี เพื่อการรับจ่ายเงินของภาครัฐคือ

บัญชีเงินคงคลังที่ 1 หรือบัญชีรับ (รับจากรายได้)

บัญชีเงินคงคลังที่ 2 หรือบัญชีจ่าย (จ่ายผ่านกฎหมายงบประมาณ และกฎหมายอื่นที่อนุญาตให้จ่ายได้)

ดังนั้น บัญชีเงินคงคลังจึงเปรียบเสมือนบัญชีเงินออมของประเทศ ถ้าเงินคงคลังมีมากกว่าจะถือว่ามีเงินสดเกินดุล

การเบิกจ่ายเงินคงคลังไปใช้ โดยไม่ผ่านกระบวนการสามารถดำเนินการได้ตามกฎหมาย แต่ต้องตั้งงบประมาณขอใช้เงินคงคลัง

ความสำคัญของเงินคงคลัง คือ จะต้องมียกานวนที่เหมาะสม

WHEN?

How?

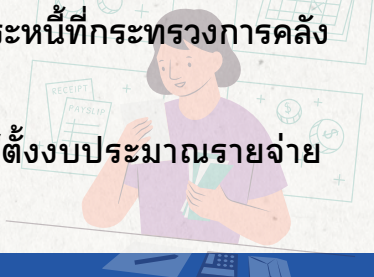
เงินคงคลังจะใช้จ่ายได้เมื่อไหร่ อย่างไร

เนื่องจากเงินคงคลังเป็นเงินของประเทศ ดังนั้น การใช้จ่ายจากเงินคงคลัง จะถูกกำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ พระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่าการสั่งจ่ายจากบัญชีเงินคงคลังจะกระทำได้ เฉพาะที่กำหนดไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม พระราชบัญญัติโอนเงินในงบประมาณ และจ่ายเงินพระราชกำหนด ที่ออกตามความที่รัฐธรรมนูญกำหนด รวมทั้งที่กฎหมายกำหนดให้จ่ายได้ เช่น ในทุนหรือทุนหมุนเวียน

อย่างไรก็ดีกฎหมายก็มีข้อยกเว้นบางประการที่สามารถจ่ายจากเงินคงคลังได้ก่อนมีกฎหมายอนุญาต คือ

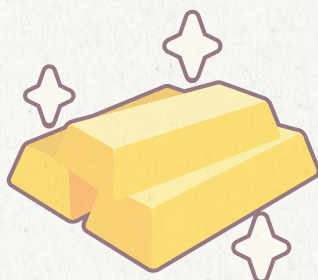
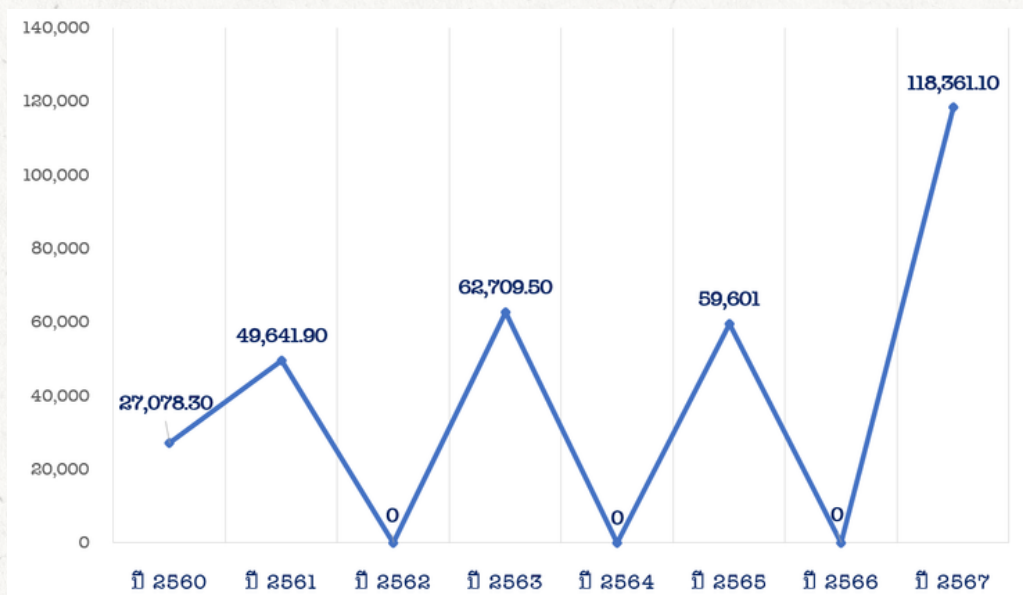
1. รายการจ่ายที่อนุญาตให้จ่ายได้ แต่เงินที่ตั้งไว้มีจำนวนไม่พอจ่าย และพฤติการณ์ที่เกิดขึ้นมีความจำเป็นต้องจ่ายโดยเร็ว
2. มีกฎหมายกำหนดให้จ่ายและมีความจำเป็นต้องจ่ายโดยเร็ว
3. มีข้อผูกพันกับต่างประเทศหรือสถาบันการเงินระหว่างประเทศ ที่กระทำให้ต้องจ่ายเงินและมีความจำเป็นต้องจ่ายโดยเร็ว
4. เพื่อซื้อคืนหรือไถ่ถอนพันธบัตรของรัฐบาลหรือตราสารเงินกู้
5. เพื่อซื้อเงินตราต่างประเทศ พันธบัตรของรัฐบาลต่างประเทศ หรือหลักทรัพย์ที่มั่นคงในต่างประเทศที่คลังชำระหนี้ที่กระทรวงการคลังเป็นผู้กู้

แต่เมื่อจ่ายเงินทั้ง 5 กรณีข้างต้นแล้วให้ตั้งงบประมาณรายจ่าย เพื่อชดเชยเงินคงคลังไว้ในงบประมาณปีต่อไป

การตั้งงบประมาณรายจ่ายสดใช้เงินคงคลัง ปี 2560 -2567

หน่วย : ล้านบาท

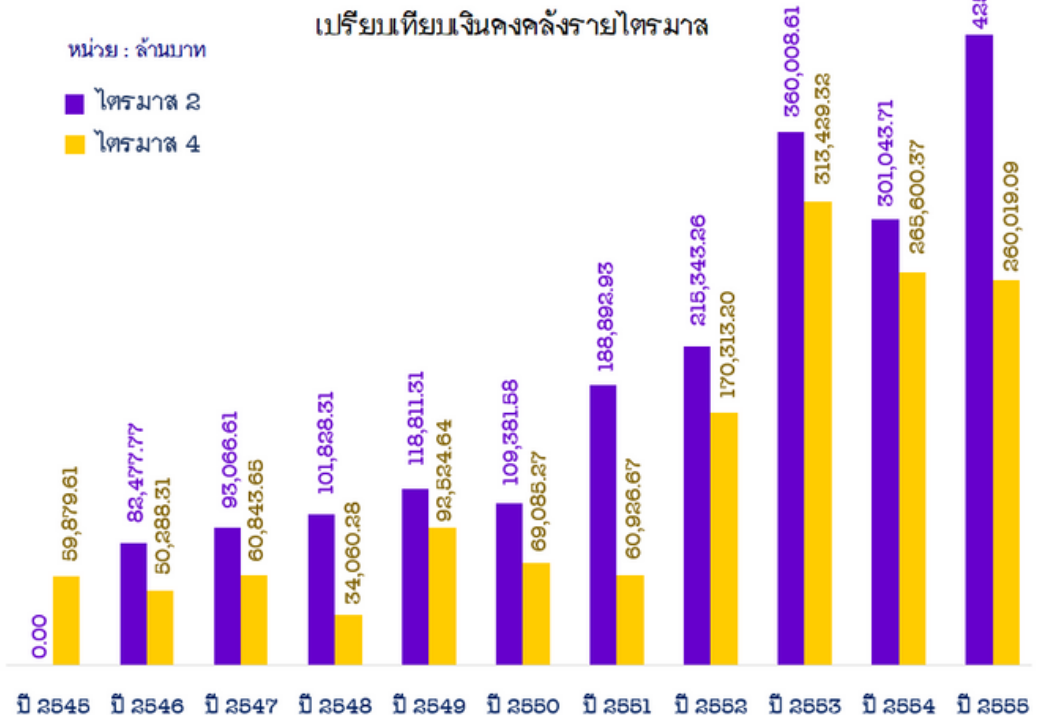

สถานะเงินคงคลัง

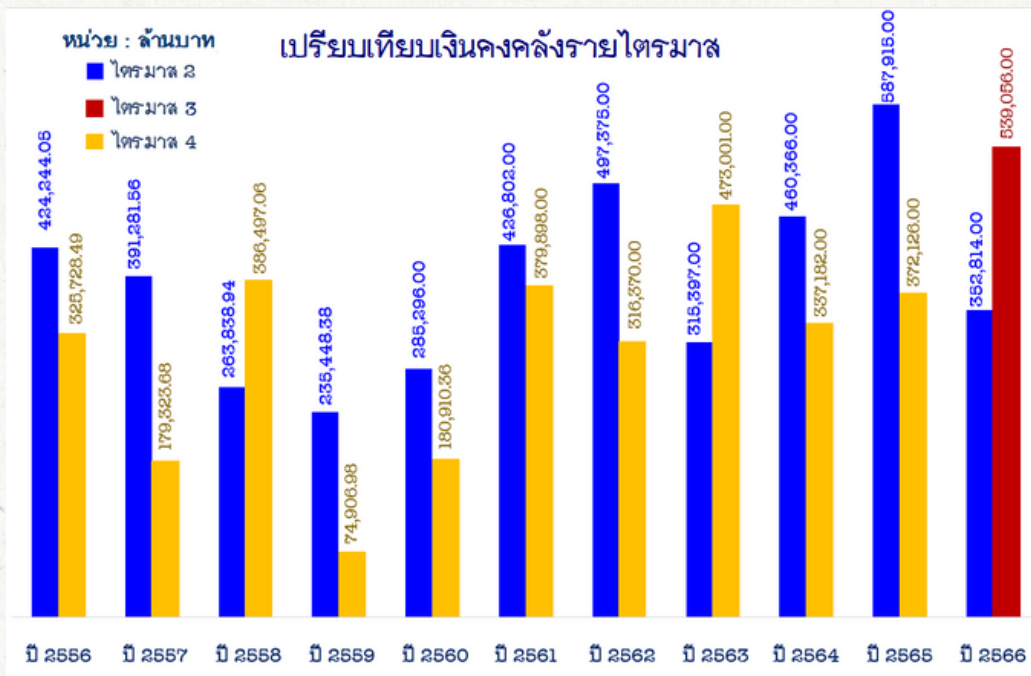
การวัดปริมาณเงินคงคลังในแต่ละปีเพื่อเทียบเคียงกันจะต้องใช้ช่วงเวลาเดียวกันในการวัด เพราะการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลที่จะมีปริมาณเงินเข้าในเงินคงคลังต่างกันในแต่ละช่วงเวลา รวมทั้ง การใช้จ่าย ก็จะมีปริมาณที่ต่างกันในแต่ละช่วงเวลาเช่นกัน

ซึ่งทั้ง 2 ตัวแปร คือ รายได้กับรายจ่าย จะมีความสำคัญกับสถานะของเงินคงคลัง

สถานะเงินคงคลัง

สถานะการเบิกจ่ายงบประมาณ

หน่วย : แสนล้านบาท

ปี	รวม	เบิก	%	ลงทุนรวม	เบิก	%	ประจำรวม	เบิก	%
2559	2,776	2,578.774	92.9	551.854	364.741	66.1	2,224.146	2,214.033	99.5
2560	2,923	2,686.592	91.9	632.560	380.777	60.2	2,290.440	2,305.815	103.7
2561	3,050	2,792.047	91.5	676.460	380.328	56.2	2,373.530	2,411.746	101.6
2562	3,000	2,783.155	92.8	649.138	387.054	59.6	2,350.862	2,396.071	101.9
2563	3,200	2,943.851	92.0	644.426	367.916	57.1	2,555.574	2,575.935	100.8
2564	3,285.962	3,012.143	91.7	649.273	428.357	66.0	2,636.690	2,583.786	98.0
2565	3,100	2,932.563	94.6	608.160	415.990	68.4	2,491.840	2,516.573	101.0
2566	3,185	3,082.425	96.97	664.671	478.189	71.9	2,520.329	2,610.236	103.7
2567	3,185	1,109.798	34.84	664.971	62.547	9.4	2,520.029	1,047.252	41.6

* : ปี 2567 เป็นการใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่าย ปี 2567 ไปพลางก่อน

สถานะการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นเครื่องแสดงถึงศักยภาพในการดำเนินงานของส่วนราชการภาครัฐโดยรวม และยังแสดงถึงผลการดำเนินงานในโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ตามที่เสนอขอตั้งงบประมาณไว้ หรือผลสัมฤทธิ์ในเรื่องงบประมาณ

จากตารางสถานะการเบิกจ่าย พบว่า การเบิกจ่ายงบลงทุนมีสัดส่วนต่ำกว่า 70% เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งการเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้าหรือเบิกจ่ายไม่ทันจนเงินพับไป ถือเป็นการสูญเสียโอกาสของประชาชน ที่รอผลงานจากงบประมาณอยู่

วินัยการเงินการคลัง

วินัยการเงินการคลังสำคัญอย่างไร และมีเงื่อนไขอะไรบ้าง
ที่การจัดทำงบประมาณปี 2567 ต้องปฏิบัติตาม

วินัยการเงินการคลัง คือ การที่รัฐบาลสามารถรักษาดุลยภาพระหว่างการจัดหารายได้ กับรายจ่าย หรือดุลการคลังไว้ ทั้งด้านกลไกการปฏิบัติและกระบวนการด้านการคลัง เพื่อให้เกิดเสถียรภาพทางการคลังในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง โปร่งใส ด้วยความรับผิดชอบอย่างระมัดระวังและตรวจสอบได้

วินัยการเงินการคลังมีความสำคัญอย่างไร

โดยที่ความมุ่งหวังของวินัยการเงินการคลังคือดุลการคลังที่เหมาะสมและความต่อเนื่องของเสถียรภาพด้านการคลังในระยะยาว เพื่อป้องกันปัญหาด้านการคลังให้มีฐานะที่มั่นคงและไม่ก่อให้เกิดปัญหาใด ๆ ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะการมีวินัยการเงินการคลังก็มีจุดมุ่งหมายสูงสุด คือ ไม่มีวิกฤตเศรษฐกิจและมีส่วนผลักดันให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตไปอย่างมีเสถียรภาพ

วินัยการเงินการคลัง

งบประมาณรายจ่ายปี 2567 ในกรอบวินัยการเงินการคลังภาครัฐ

ข้อกำหนด (ตามมาตรา 11)	ผลการดำเนินการ ปี 2567
(1) งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ไม่น้อยกว่า 2-3.5% ของวงเงิน	2.8%
(2) รายจ่ายเพื่อชำระคืนต้นเงินกู้ไม่น้อยกว่า 2.5 - 4% ของวงเงิน	3.1%
(3) รายจ่ายชำระดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายในการกู้เงินของรัฐบาลตามภาระที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในปีงบประมาณ	6.6%
(4) การก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณไม่เกิน 10%	9.9%
(5) ภาระที่รัฐจะต้องชดเชยค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียรายได้ของหน่วยงานของรัฐ ไม่เกิน 32% (มาตรา 28 พ.ร.บ.วินัยการเงินการคลังฯ)	29.3%
(6) สัดส่วนการก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ ในกฎหมายงบประมาณ ไม่เกิน 5%	-

วินัยการเงินการคลัง

งบประมาณรายจ่ายปี 2567 ในกรอบวินัยการเงินการคลังภาครัฐ

ข้อกำหนด (ตามมาตรา 50)	ผลการดำเนินการ ปี 2567
(1) สัดส่วนภาระหนี้สาธารณะต่อ GDP ไม่เกิน 70%	62.44%
(2) สัดส่วนภาระหนี้รัฐบาลต่อประมาณการรายได้ ไม่เกิน 35%	26.39%
(3) สัดส่วนหนี้สาธารณะต่างประเทศต่อหนี้ทั้งหมด ไม่เกิน 10%	1.42%
(4) สัดส่วนหนี้สาธารณะต่างประเทศต่อรายได้การส่งออก สินค้าและบริการไม่เกิน 5%	0.05%

ทุนสำรองจ่าย

ทุนสำรองจ่ายคืออะไรมีไว้เพื่ออะไรและจะใช้ได้อย่างไร

ทุนสำรองจ่าย คือ เงินทุนจำนวนหนึ่งที่กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณกำหนดไว้เพื่อนำไปใช้จ่ายในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการแผ่นดิน โดยคณะรัฐมนตรีเป็นผู้อนุมัติและเมื่อได้ใช้จ่ายไปแล้วให้ขอตั้งรายจ่ายสดใช้เพื่อสมทบเงินทุนไว้ใช้จ่ายต่อไป โดยตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 มาตรา 29 ทวิ กำหนดให้มีจำนวน 100 ล้านบาท แต่ที่ผ่านมามีปรากฏรายงานการใช้ทุนสำรองจ่าย เนื่องจากกำหนดไว้จำนวนค่อนข้างน้อย ประกอบกับส่วนใหญ่มักจะใช้จ่ายจากงบประมาณในสถานการณ์ฉุกเฉินจำเป็นเร่งด่วนผ่านเงินงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

จนเมื่อมีการร่างพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณฉบับใหม่ พ.ศ. 2561 ก็ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 45 กำหนดทุนซึ่งให้ใช้จ่ายจากคลัง “เงินทุนสำรองจ่าย” จำนวน 50,000 ล้านบาท โดยมีเงื่อนไขให้นำไปจ่ายได้ในกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อประโยชน์แก่ราชการแผ่นดิน รวมทั้ง กำหนดว่าเมื่องบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นไม่เพียงพอ โดยคณะรัฐมนตรีเป็นผู้อนุมัติเช่นกันและเมื่อจ่ายเงินไปแล้วให้ตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายเพื่อสมทบทุนนั้นไว้ใช้จ่ายต่อไปในโอกาสแรก

ทุนสำรองจ่าย

ที่ผ่านมาได้ใช้เงินทุนสำรองจ่าย เมื่อปี 2563 เกิดกรณีการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างรุนแรง ต้องรักษาพยาบาลผู้ป่วยจำนวนมากอย่างรวดเร็ว และต้องหยุดกิจกรรมกับทางเศรษฐกิจ เพื่อลดการแพร่ระบาดในประเทศ กระทรวงการคลังได้เบิกจ่ายเงินทุนสำรองจ่ายไปจำนวน 25,000 ล้านบาท และได้ตั้งงบประมาณชุดใช้เงินทุนสำรองจ่ายในปี 2565 แล้ว

เนื่องจากการใช้เงินทุนสำรองจ่ายจะไม่ผ่านกระบวนการฝ่ายนิติบัญญัติโดยกฎหมายให้เป็นอำนาจการบริหารของฝ่ายรัฐบาล และเพื่อให้มีขั้นตอนการใช้ที่มีเหตุผลและตรวจสอบได้ จึงกำหนดเงื่อนไขหลัก ๆ ไว้ คือ

1. เพื่อป้องกันหรือแก้ไขสถานการณ์ อันมีผลต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ
2. เพื่อการเยียวยาหรือบรรเทาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณะร้ายแรง
3. เพื่อใช้จ่ายกรณีที่ได้รับงบประมาณไว้แล้ว แต่มีจำนวนไม่เพียงพอและมีความจำเป็นเร่งด่วนของรัฐ ต้องใช้จ่ายหรือก่อนนี้ผูกพันงบประมาณโดยเร็ว
4. เป็นรายจ่ายที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ แต่มีภารกิจจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการ และต้องใช้จ่ายหรือก่อนนี้ผูกพันงบประมาณโดยเร็ว

การกู้เงินและภาระหนี้

การกู้เงินของภาครัฐ ต้องดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ การกู้เงินภายใต้กรอบที่ พ.ร.บ.การบริหารหนี้สาธารณะ 2548 กำหนดไว้ และการกู้เงินตามกฎหมายที่ตราขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อแก้ไขวิกฤตของประเทศ

การกู้เงินตาม พ.ร.บ.หนี้สาธารณะดำเนินการได้ใน 6 กรณี

- 1 การกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุล
- 2 การกู้เงินเพื่อบริหารสภาพคล่องของเงินคงคลัง
- 3 การกู้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้สาธารณะ
- 4 การกู้เงินของกระทรวงการคลัง เพื่อให้หน่วยงานอื่นกู้ต่อ
- 5 การกู้เงินเพื่อพัฒนาตลาดตราสารหนี้ภายในประเทศ
- 6 การกู้เงินเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม หรือความมั่นคงทางการเงินของประเทศ

หลักเกณฑ์การใช้จ่าย

กู้และนำส่งคลังและใช้จ่ายผ่านงบประมาณ

ใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ และไม่ต้องนำส่งคลัง

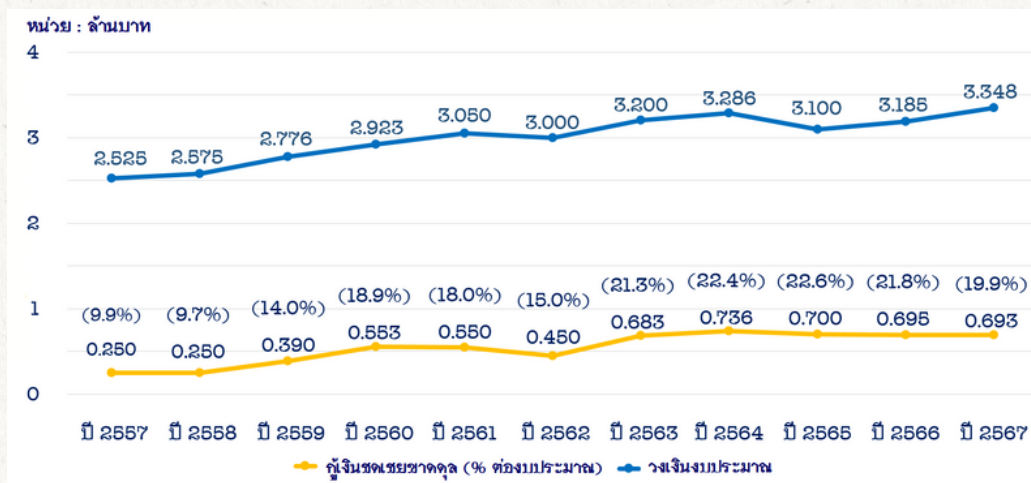
จำเป็นเร่งด่วน ไม่อาจรอ
งบประมาณรายจ่าย
มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ
สังคม ถ้ามีเงินเหลือ
ให้นำส่งคลัง

การกู้เงินตาม พ.ร.บ.วินัยการเงินการคลัง

- 1 การกู้เงินตามกฎหมายเฉพาะ เพื่อแก้ไขวิกฤตของประเทศ

การกู้เงินและการภาระหนี้

การกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุล ปี 2557-2567

ภาระหนี้สาธารณะ

หนี้สาธารณะ คือ หนี้ที่รัฐบาล โดยกระทรวงการคลัง หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจก่อขึ้น หรือหนี้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน

ผู้รับผิดชอบหนี้ในภาพรวม คือ ประชาชน แต่ในทางวิชาการถือว่าเป็นหนี้ของรัฐบาลที่รัฐบาลจะต้องชำระคืนจากการตั้งงบประมาณใช้หนี้

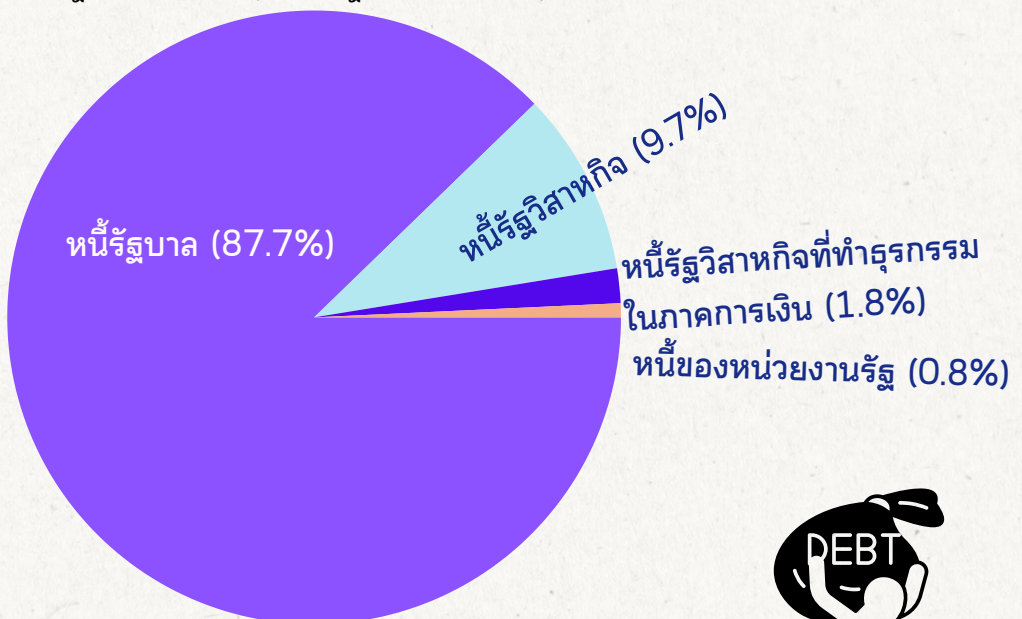

ภาระหนี้สาธารณะ

สถานะหนี้สาธารณะ ณ ธันวาคม 2566

หนี้สาธารณะรวมทั้งสิ้น 11,084,577.07 ล้านบาท คิดเป็น 61.34% ของ GDP ประกอบด้วย

หนี้รัฐบาล	9,726,709.15 ล้านบาท (87.7%)
(หนี้ที่รัฐบาลกู้ตรง 9,060,990.65 + หนี้กองทุน FIDF. 620,522.50 + หนี้เงินกู้ล่วงหน้าเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ 45,196.00)	
หนี้รัฐวิสาหกิจ	1,073,853.66 ล้านบาท (9.7%)
(หนี้ที่รัฐบาลค้ำประกัน 492,336.01 + หนี้ที่รัฐบาลไม่ค้ำประกัน 581,517.65)	
หนี้รัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกรรมในภาคการเงิน รัฐบาลค้ำประกัน	202,267.50 ล้านบาท (1.8%)
หนี้กองทุนฟื้นฟู	-
หนี้หน่วยงานของรัฐ	81,746.76 ล้านบาท (0.8%)
(รัฐบาลค้ำประกัน 75,000 + รัฐบาลไม่ค้ำประกัน 6,746.76)	

ที่มา : สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ ณ 31 ธันวาคม 2566

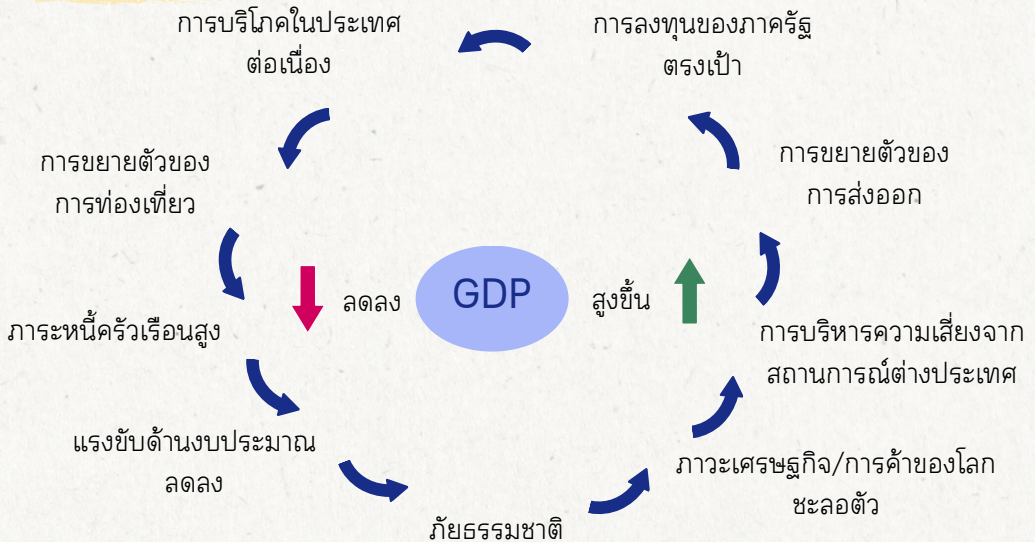

วัฏจักรของ GDP

39

การลงทุนภาคเอกชนขยายตัว

จำนวน GDP/สัดส่วนเพิ่มขึ้น 2557 - 2567

หน่วย : ล้านล้านบาท

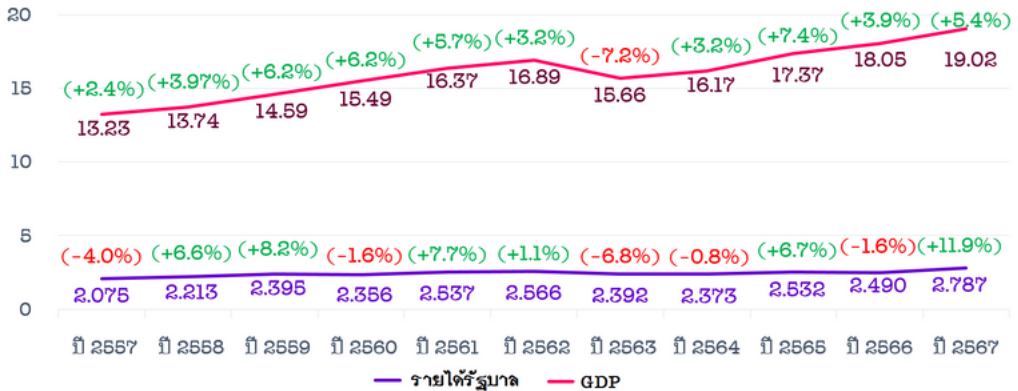

จำนวน GDP/สัดส่วนเพิ่มขึ้น 2557 - 2567

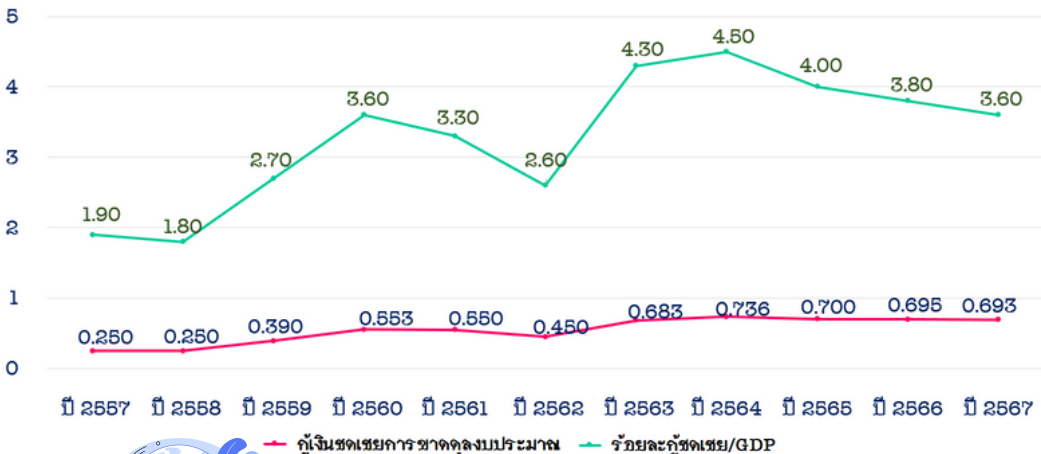

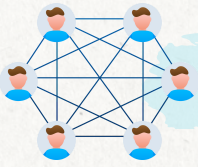
หน่วย : ล้านล้านบาท

การกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ

หน่วย : ล้านบาท

งบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

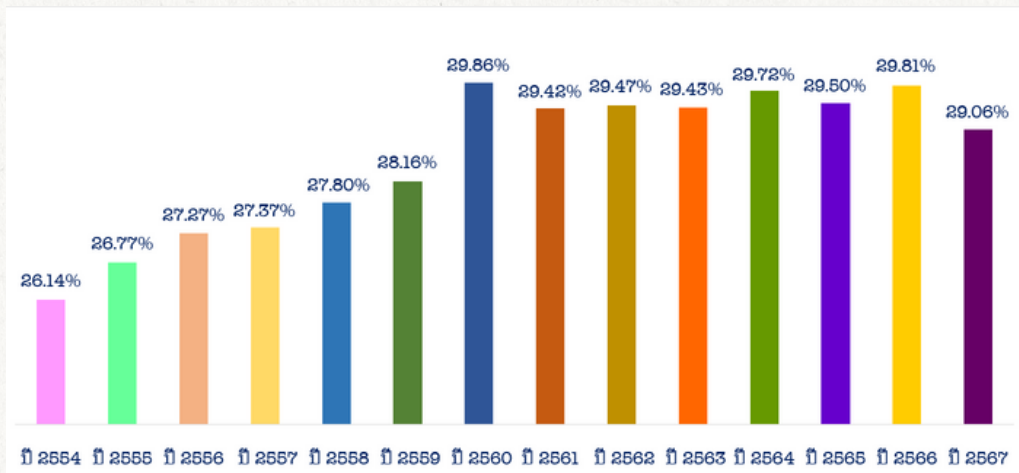
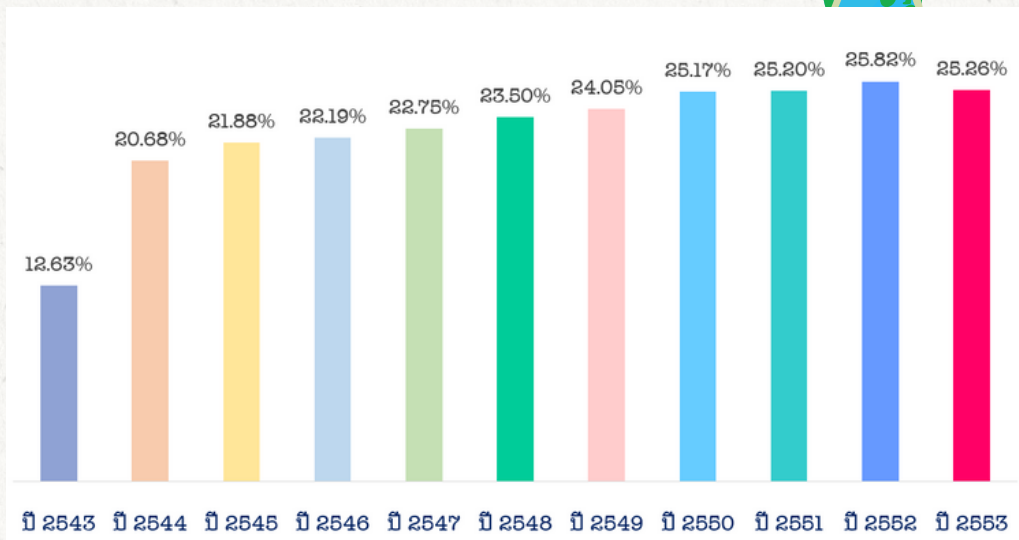
จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ 2 แห่ง
(กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา)
- องค์การบริหารส่วนจังหวัด 76 แห่ง
- เทศบาล 2,472 แห่ง
 - เทศบาลนคร 30 แห่ง
 - เทศบาลเมือง 195 แห่ง
 - เทศบาลตำบล 2,247 แห่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล 5,300 แห่ง

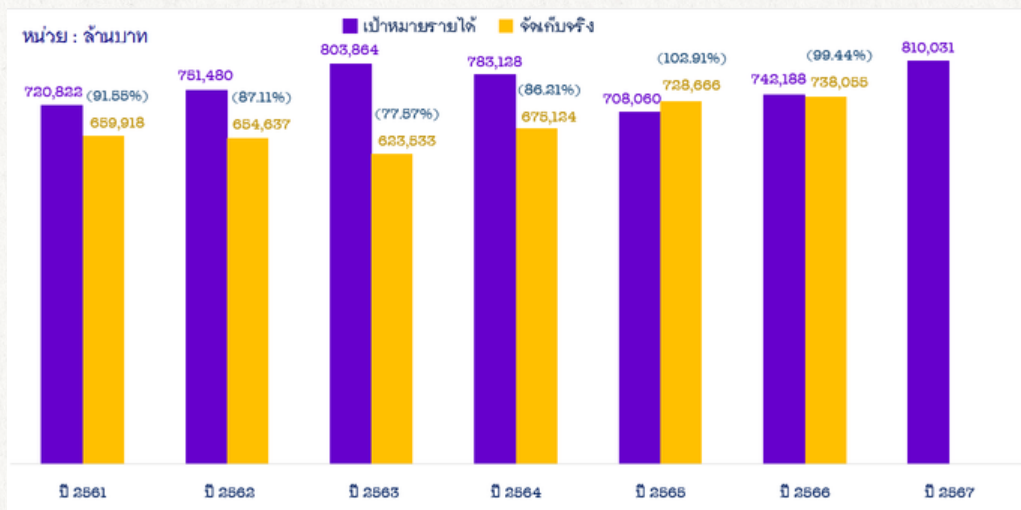
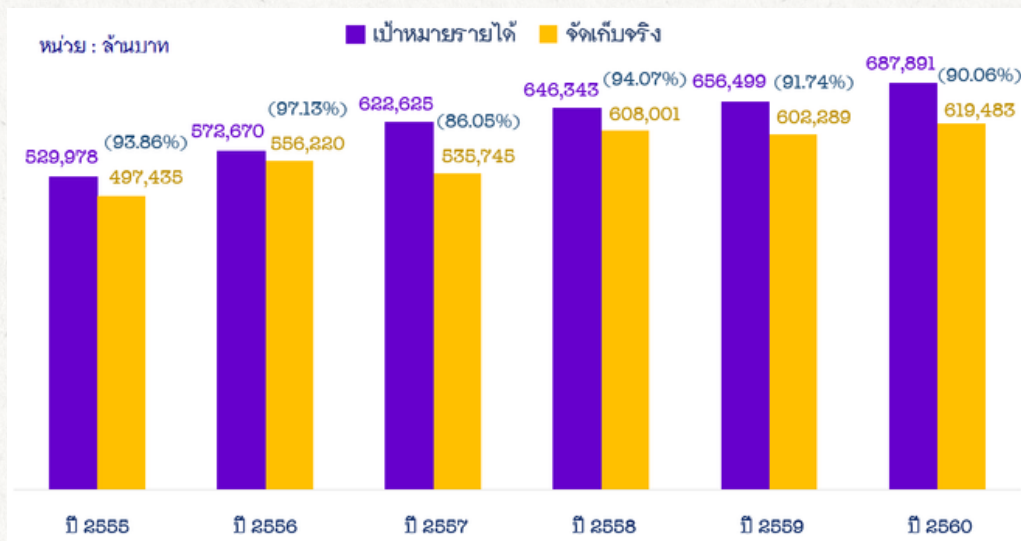
แนวคิดในการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

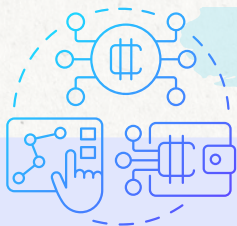
พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจปี 2542 กำหนดให้ อบต. มีรายได้ต่อรายได้รัฐบาลคิดเป็นสัดส่วน 20% ในปี 2544 และปี 2549 ไม่น้อยกว่า 35% แต่ที่ผ่านมาการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลางให้ อบต. นั้น ยังมิได้ทำให้ครบถ้วนตามมาตรา 27 ที่กำหนดไว้ชัดเจนว่าเป็นการ “โอนภาระหน้าที่และงบประมาณ” (ซึ่งหมายรวมทั้งบุคลากรและงบประมาณบุคลากรที่ถ่ายโอนอย่างครบถ้วน) ดังนั้น ปัญหาดังกล่าวทำให้ ปี 2549 มีการแก้ไขกฎหมายโดยกำหนดให้รายได้ อบต. ต่อรายได้รัฐบาลไม่น้อยกว่า 25% และมีจุดมุ่งหมายที่ 35% ซึ่งหากการถ่ายโอนยังไม่ครบถ้วนทั้งภาระหน้าที่และงบประมาณ ก็เชื่อได้ว่าโอกาสที่สัดส่วนจะไปถึง 35% เป็นไปได้ยากยิ่ง

เป้าหมายสัดส่วนรายได้ อปท. ต่อรายได้ของรัฐ
ปี 2543 - 2567

เป้าหมายรายได้และผลการจัดเก็บรายได้จริง อปท. ปี 2555 - 2567

การจัดสรรรายได้ให้ อปท.

	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567
รวมทั้งสิ้น	708,060.1	742,188.9	810,031.8
1. อปท. จัดเก็บเอง/รัฐจัดเก็บให้	410,280	429,972	463,804
2. เงินอุดหนุน	297,780.1	312,216.9	346,227.8
• เทศบาลตำบล/อบต.	218,249.9	223,112.4	238,104.6
• อบจ.	15,187.2	22,780.7	27,362.7
• กรุงเทพมหานคร	20,634.7	21,599.4	23,513.8
• เมืองพัทยา	1,686.9	1,698.4	2,098.6
• เทศบาลนคร	13,643.7	13,958.1	17,331.4
• เทศบาลเมือง	25,730.3	26,420.5	30,999.8
• กองทุนประจํารัฐฯ	2,647.4	2,647.4	2,855.0
• โครงการ อปท. ในกลุ่ม จ.	-	-	3,961.9

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายโดยตรงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปี 2561 กรุงเทพฯ และเมืองพัทยา 2 หน่วย

ปี 2562 กรุงเทพฯ เมืองพัทยา และ อบจ. 78 หน่วย

ปี 2563 กรุงเทพฯ เมืองพัทยา และ อบจ. 78 หน่วย

ปี 2564 กรุงเทพฯ เมืองพัทยา อบจ. เทศบาลนคร เทศบาลเมือง 303 หน่วย

ปี 2565 - 2567 กรุงเทพฯ เมืองพัทยา อบจ. เทศบาลนคร เทศบาลเมือง 303 หน่วย

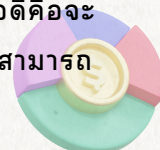
ปี 2568 คาดว่าจะจัดสรรงบประมาณรายจ่ายโดยตรงให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ทุกระดับ โดยเพิ่ม เทศบาลตำบล และ อบต. เป็นหน่วยรับงบประมาณ

หมายเหตุ การจัดสรรงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้จัดสรรให้โดยตรง
จะจัดสรรผ่านกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ประเด็นความเห็นเพิ่มเติม

1. การจัดสรรงบประมาณในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักมีงบประมาณด้านอื่น ๆ แฝงไว้ เช่น ด้านการสาธารณสุข ด้านการศึกษา ทำให้เงินอุดหนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับต่ำกว่าที่ควร
2. เกณฑ์การจัดสรรงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดตามขนาดและประชากรอาจจะไม่เพียงพอต่อการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาควรพิจารณาเรื่องอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น ความยากจน รายได้ประชากร ปัญหาในพื้นที่อื่น ๆ เป็นต้น
3. แนวคิดของสำนักงบประมาณที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยรับงบประมาณตรงทั้งหมด จนถึง อบต. นั้น จะมีความยุ่งยากและคุ้มค่าต่อเนื่องไปในอนาคตหรือไม่ ต้องมีการวางแผนที่ดี
4. เจ้าหน้าที่สำนักงบประมาณที่ประจำในจังหวัดต่าง ๆ ควรจะทำหน้าที่ให้คำแนะนำข้อกฎหมายและแนวทางปฏิบัติด้านงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย
5. การสร้างความเข้าใจในเรื่องกรอบยุทธศาสตร์ชาติที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับจะต้องใช้เป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณ
6. การจัดสรรงบประมาณตรงให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อดีคือจะสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและหากมีการดำเนินการที่ดีจะสามารถแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นได้

ภาระผูกพันข้ามปีงบประมาณ

ภาระผูกพันข้ามปีงบประมาณ หมายถึง รายการงบประมาณที่ทำสัญญาจัดซื้อ จัดจ้าง จัดหา ก่อหนี้ผูกพัน และมีวงเงินที่คาดว่าจะต้องจ่ายตามสัญญาในปีต่อ ๆ ไป โดยวงเงินผูกพันข้ามปีดังกล่าว จะรวมเงินเพื่อเหลือเพื่อขาดไ้วด้วย โดยเงินเพื่อเหลือเพื่อขาดจะกำหนดไว้ร้อยละ 5 ของวงเงินที่กำหนด เพื่อประโยชน์ในการบริหารสัญญา และการจัดซื้อ จัดจ้าง เพื่อให้สามารถดำเนินรายการได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์กับทางราชการ

	เริ่ม รายการ ถึงปี 66	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570 และปี ต่อไป	ปี 2568 จนจบ	เงินนอก งบประมาณ	เงินเพื่อเหลือ เพื่อขาด	วงเงินภาระ ผูกพัน
วงเงิน ภาระผูกพัน ก่อนปี 66	327,645.3	111,553.5	95,635.1	25,570.1	88,363.9	209,842.1	20,234.0	645.9	669,920.8
วงเงิน ภาระผูกพัน ปี 2566	38,840.8	39,018.1	75,757.0	29,864.7	11,058.7	116,500.4	8,738.1	1,548.7	204,646.1
วงเงินผูกพัน ปี 2566 ไปหลวงก่อน	—	41.7	44.5	33.6	242.3	320.4	—	—	362.1
รายการใหม่ เริ่มปี 2567	—	35,142.6	107,176.6	79,207.5	111,429.2	297,813.3	21,595.9	12,442.9	366,994.7
รวมทั้งสิ้น	366,486.1	185,755.9	278,613.2	134,495.9	211,367.1	624,476.2	50,568.0	14,637.5	1,241,923.7

หมายเหตุ : จากตารางดังกล่าวข้างบน จะพบว่า ภาระผูกพันงบประมาณที่มีอยู่ตั้งแต่ปี 2557 ทั้งรายการเดิมและรายการใหม่ จะมีการงบประมาณผูกพันข้ามปีต่อไปในอนาคต จนจบรายการ/โครงการ จำนวน 875,437.6 ล้านบาท (รวมเพื่อเหลือเพื่อขาด)

สรุปผลการพิจารณางบประมาณ ปี 2567 ของสภาผู้แทนราษฎร

หน่วย : ล้านบาท

กระทรวง	ร่าง พรบ.	ปรับลด	ปรับเพิ่ม	เปลี่ยนแปลง	สรุปผล การพิจารณา
รวม	3,480,000.0	9,204.1	9,204.1	-	3,480,000.0
งบกลาง	606,765.0	-	8,178.4	-	614,943.40
สำนักนายกรัฐมนตรี	24,834.7	710.1	-		24,124.6
ก.กลาโหม	87,883.3	2,485.1	-		85,398.2
ก.คลัง	11,641.6	134.6	-		11,507.0
ก.ต่างประเทศ	5,063.1	200.0	-		4,863.1
ก.ท่องเที่ยวและกีฬา	3,013.5	126.5	-		2,887.0
ก.พัฒนาสังคมฯ	21,779.4	12.2	-		21,767.2
ก.การอุดมศึกษาฯ	46,448.3	103.8	-		46,344.5
ก.เกษตรและสหกรณ์	53,933.8	54.4	-		53,879.4
ก.คมนาคม	65,841.4	157.1	-		65,684.3

สรุปผลการพิจารณางบประมาณ ปี 2567 ของสภาผู้แทนราษฎร

หน่วย : ล้านบาท

กระทรวง	ร่าง พรบ.	ปรับลด	ปรับเพิ่ม	เปลี่ยนแปลง	สรุปผลการพิจารณา
ก.ดิจิทัลฯ	5,419.1	72.1	-		5,347.0
ก.ทรัพยากรธรรมชาติฯ	15,064.1	38.1	-		15,026.0
ก.พลังงาน	1,916.4	60.1	-		1,856.3
ก.พาณิชย์	4,064.2	38.4	-		4,025.8
ก.มหาดไทย	291,535.0	1,529.3	92.3		290,098.0
ก.ยุติธรรม	13,325.8	107.1	-		13,218.7
ก.แรงงาน	57,607.4	9.1	500.0		58,098.3
ก.วัฒนธรรม	4,346.7	18.1	-		4,328.6
ก.ศึกษาธิการ	122,703.2	194.7	-		122,508.5
ก.สาธารณสุข	48,982.6	130.2	-		48,852.4
ก.อุตสาหกรรม	2,183.6	8.8	-		2,174.8
นายกรัฐมนตรี	35,936.1	501.2	-		35,434.9

สรุปผลการพิจารณางบประมาณ ปี 2567 ของสภาผู้แทนราษฎร

หน่วย : ล้านบาท

กระทรวง	ร่าง พรบ.	ปรับลด	ปรับเพิ่ม	เปลี่ยนแปลง	สรุปผล การพิจารณา
จังหวัดและกลุ่มจังหวัด	23,076.0	44.2	-		23,031.8
รัฐวิสาหกิจ	65,532.3	98.0	-		65,434.3
หน่วยงานของรัฐสภา	2,938.3	60.9	-		2,877.4
หน่วยงานของศาล	7,969.2	36.0	28.7		7,961.9
หน่วยงานองค์กรอิสระ	8,473.1	-	375.4		8,848.5
อปท.	101,003.9	539.2	-	191.2	100,655.9
หน่วยงานอื่นของรัฐ	282.0	-	-		282.0
สภาเกษตรกรไทย	8,867.5	-	-		8,867.5
ส่วนราชการในพระองค์	8,478.4	-	-		8,478.4
แผนบูรณาการ 10 แผน	214,601.7	1,495.0	-		213,106.7
งบบุคลากรภาครัฐ	785,957.6	-	29.3	(191.2)	785,795.7

สรุปผลการพิจารณางบประมาณ ปี 2567 ของสภาผู้แทนราษฎร

หน่วย : ล้านบาท

กระทรวง	ร่าง พรบ.	ปรับลด	ปรับเพิ่ม	เปลี่ยนแปลง	สรุปผล การพิจารณา
ทุนหมุนเวียน	257,790.5	239.8	-		257,550.7
รายจ่ายชำระหนี้ภาครัฐ	346,380.1	-	-		346,380.1
รายจ่ายเพื่อชดใช้ เงินคงคลัง	118,361.1	-	-		118,361.1

Digital Wallet

นโยบายพรรค

- อายุ 16 ปีขึ้นไป → เงิน Digital 10,000 บาท/คน → อายุใช้จ่าย 6 เดือน
→ รัศมีจากทะเบียนบ้าน 4 กิโลเมตร
- ร้านค้านำเงินดิจิทัลมาขึ้นเงินสดภายหลัง
- เตรียมการให้ประเทศเข้าสู่ Fintech → Digital คือ เหรียญคู่มือใช้สิทธิ์ผ่าน Blockchain →ปลอดภัย
- การใช้จ่ายจะหมุนเวียนเป็นภาษี

ประเด็นแหล่งเงินที่พรรคเพื่อไทยชี้แจง ก.ก.ต.

จากการบริหารงบประมาณและระบบภาษี 560,000 ล้านบาท

- (1) ประมาณการรายได้รัฐที่เพิ่มขึ้นในปี 2567 : 260,000 ล้านบาท
- (2) ภาษีที่ได้มาจากผลคูณต่อเศรษฐกิจจากนโยบาย 100,000 ล้านบาท
- (3) การบริหารจัดการงบประมาณ 110,000 ล้านบาท
- (4) การบริหารงบประมาณด้านสวัสดิการที่ซ้ำซ้อน 90,000 ล้านบาท

สามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมตามสถานการณ์ด้านการคลังของประเทศ

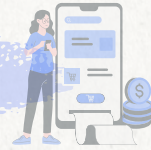
คำแถลงนโยบายของรัฐบาล

- ความจำเป็นของการกระตุ้นเศรษฐกิจ (มีความเสี่ยงเศรษฐกิจถดถอย)
→ Digital Wallet 10,000 บาท เพื่อปลุกชนวนกระตุ้นเศรษฐกิจให้ตื่น
ผลของนโยบายนี้จะส่งผลโดยรวมให้เกิดการหมุนเวียน "หลายรอบ"
- รัฐบาลจะได้รับผลตอบแทนคืนในรูปของภาษี

Digital Wallet

ความเห็นต่าง

- ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย “เป็นห่วงเรื่องเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ” แต่เนื่องจากยังไม่มีมาตรการชัดเจน การบริโภคเติบโตได้ดี สิ่งที่ขาดคือการลงทุนที่จำเป็นเพื่อกระตุ้นประเภทอื่นที่สำคัญกว่า เงิน Digital ยังขาดความชัดเจน ถ้าออกมาเป็น Digital Asset (สินทรัพย์ดิจิทัล) ก็ไม่เห็นด้วย (15 ก.ย. 66 หลังการหารือกับนายกรัฐมนตรี)
- นักวิชาการและนักเศรษฐศาสตร์ แสดงความคิดเห็นคัดค้านนโยบายแจกเงิน Digital 10,000 บาท “ได้ไม่คุ้มเสีย” (6 ต.ค. 66)
- นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอื่นที่ให้ความเห็น ห่วงใยโครงการนี้ เช่น อิศเรศ รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (9 ต.ค. 66) ดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ (29 ต.ค. 66)

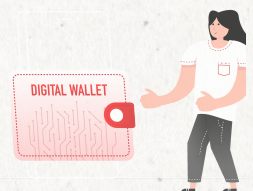
บทสรุปที่ยังไม่สรุป

10 พ.ย. 66 นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

- แหล่งเงิน : พรบ. เงินกู้ 500,000 ล้านบาท, เงินกองทุนยืดความสามารถในการแข่งขัน 100,000 ล้านบาท
- ใช้ได้ในอำเภอตามบัตรประชาชน
- ผู้ได้ประโยชน์ ประมาณ 50 ล้านคน ที่เงินเดือน/รายได้ไม่ถึง 70,000 บาท หรือเงินในบัญชีรวมกัน ไม่ถึง 500,000 บาท และอายุ 16 ปี ขึ้นไป โดยจ่ายภายใน 6 เดือน

ประเด็นที่โต้แย้ง

1. วิกฤตเศรษฐกิจ
2. ความเสี่ยงด้านกฎหมาย
3. ผลในการกระตุ้นเศรษฐกิจ (Multiplier Effects)

มุมมองต่อ “วิกฤตเศรษฐกิจ”

วิกฤตเศรษฐกิจ อยู่ในขั้นอันตรายร้ายแรงน่าเป็นห่วง เช่น สังคมเข้าขั้นวิกฤต เหตุการณ์วิกฤต มักใช้แก่เวลาหรือเหตุการณ์เป็นวิกฤตกาลหรือวิกฤตการณ์ อยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ เช่น จุดวิกฤต อยู่ในขั้นล่อแหลมต่ออันตราย แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ คือ 1. เหตุการณ์อันวิกฤต 2. ช่วงเวลาอันวิกฤต

10 มกราคม 2567 การชี้แจงในคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
งบประมาณรายจ่าย พ.ศ. 2567 ของ ส.ส. ในมุมมองเรื่องวิกฤตเศรษฐกิจ

มุมมองของแบงก์ชาติ

BOT : KPIs การพัฒนาจะอยู่ที่เรื่องการเงินเป็นหลัก

1. วิกฤตภาคการเงินและสถาบันการเงิน: มีความกังวลในเรื่องของหนี้ที่มีจำนวนสูงและสามารถกระทบต่อความเชื่อมั่นของธนาคารพาณิชย์ ทำให้เกิดเหตุการณ์ปิดตัวลงของธนาคาร
2. วิกฤตดุลการชำระเงิน: มีเงินทุนไหลออกรุนแรง ค่าเงินที่ผันผวนรุนแรง การถดถอยสินทรัพย์จากการลงทุน ทำให้เกิดปัญหาในด้านการชำระเงิน
3. วิกฤตการคลัง
4. วิกฤตเงินเฟ้อ: เศรษฐกิจประเทศไทยมีภาวะเงินเฟ้อสูงขึ้นรวดเร็ว ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่น แม้ว่าตัวเลขของประเทศไทยอยู่ในกรอบของคณะกรรมการนโยบายการเงิน
5. วิกฤตที่เกิดจากสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด: เช่น การแพร่ระบาดของโรคโควิด, การเกิดสถานการณ์อุทกภัย ที่ทำให้ต้องมีมาตรการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหา เช่น การตราพระราชกำหนด ซึ่งเวลานั้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยติดลบอย่างรุนแรงและเป็นเวลานาน

อ้างอิงการประมวลข้อมูลของธนาคารโลกหรือกองทุนการเงินระหว่างประเทศ
ที่ระบุว่าเศรษฐกิจที่จะอยู่ในภาวะวิกฤตต้องมีลักษณะอย่างไร

มุมมองต่อ “วิกฤตเศรษฐกิจ”

มุมมองของกระทรวงการคลัง

นิยามคำว่าวิกฤตเศรษฐกิจ จะต้องพิจารณาก่อนว่าเน้นวิกฤตเศรษฐกิจอะไร เพราะวิกฤตเศรษฐกิจ มีหลายกรณี เช่น วิกฤตต้นทุนสำรอง, เศรษฐกิจตกต่ำ

แต่ในมุมมองของกระทรวงการคลัง ปัจจัยที่จะแสดงให้เห็นถึงวิกฤตทางการคลัง คือ จำนวนเงินคงคลังที่เหลืออยู่, ความสามารถในการหารายได้ให้เพียงพอกับรายจ่ายที่รัฐบาลต้องใช้หรือไม่

มุมมองของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

การกำหนดนิยามคำว่าวิกฤตเศรษฐกิจจะต้องพิจารณาหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นอัตราการถดถอยทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ รวมทั้งต้องพิจารณาจากข้อมูลทั้งหมดและต้องหารือกับหน่วยงานทางเศรษฐกิจทุกหน่วยงานเพื่อให้ได้ข้อสรุปร่วมกัน

เกณฑ์การประเมินของธนาคารโลก “วิกฤตเศรษฐกิจ”

1. วิกฤตสถาบันการเงินคือเหตุการณ์ธนาคารหรือสถาบันการเงินล้ม เช่น กรณีวิกฤตต้มยำกุ้งปี 2540
2. ทุนสำรองระหว่างประเทศต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด มาตรฐานธนาคารโลก ต้องมีไม่น้อยกว่า 4.5 เท่าของมูลค่าการนำเข้าต่อเดือน
3. วิกฤตเงินเฟ้อมากกว่า 40% ต่อเดือนหรือในรอบปีหนึ่ง ๆ ต้องเพิ่มขึ้น มากกว่า 5 เท่า
4. วิกฤตเศรษฐกิจที่มาจากค่าเงินอ่อนค่าอย่างรุนแรง
5. วิกฤตที่เกิดจากหนี้สาธารณะที่เพิ่มขึ้นมากและรวดเร็ว
6. วิกฤตขาดดุลงบประมาณเรื้อรัง ธนาคารโลกกำหนดการขาดดุลงบประมาณ ไม่ควรเกิน 30% ของงบประมาณปีนั้น ๆ
7. ภาวะเศรษฐกิจหดตัวหรือขยายตัวติดลบ 2 ไตรมาสติดต่อกันหรือที่เรียกว่าภาวะเศรษฐกิจถดถอย

สถานะของประเทศไทยปัจจุบัน

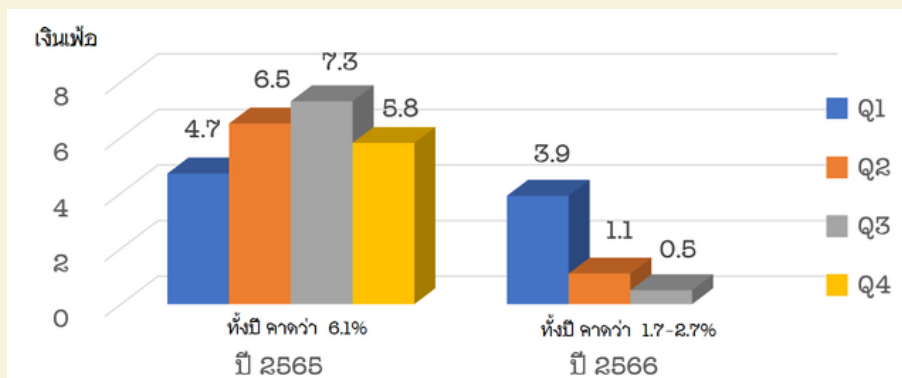
1. ไม่มีสถานะวิกฤตสถาบันการเงิน ธนาคารต่าง ๆ ยังมีความมั่นคง
2. ทุนสำรองระหว่างประเทศของไทยมีความมั่นคง
 - เดือนตุลาคม 2564 มีจำนวน 8.17 ล้านล้านบาท นับเป็น ลำดับที่ 12 ของโลก
 - เดือนกุมภาพันธ์ 2566 มีจำนวน 8.256 ล้านล้านบาท (เป็นทองคำมูลค่า 495,966.9 ล้านบาท) นับเป็นลำดับที่ 14 ของโลก ต่ำกว่าสิงคโปร์ (ลำดับที่ 11) สหรัฐอเมริกา (ลำดับที่ 13) สูงกว่า ฝรั่งเศส (ลำดับที่ 15) อิตาลี (ลำดับที่ 16)
 - ในช่วงปี 1990 ถึง 2021 ได้ซื้อทองคำเพื่อสะสมเป็นทุนสำรอง จำนวน 168 ตัน (คิดเป็น 2% ของการซื้อขายทองคำของโลก) และอยู่ในลำดับที่ 8 ที่ซื้อทองคำมากที่สุด รองจาก รัสเซีย จีน ตุรกี อินเดีย คาซัคสถาน อุซเบกิสถาน และซาอุดีอาระเบีย
 - ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2566 ไทยมีทุนสำรองจำนวน 8.706 ล้านล้านบาท

เกณฑ์การประเมินของธนาคารโลก “วิกฤตเศรษฐกิจ”

สถานะของประเทศไทยปัจจุบัน

3. วิกฤตเงินเฟ้อ อัตราเงินเฟ้อที่ผ่านมายของไทยต่ำมากโดยอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีอัตราเงินเฟ้อต่ำ

4. วิกฤตจากค่าเงินอ่อนค่าอย่างรุนแรง ณ สิ้นปี 2566 ค่าเงินผันผวนในระยะ 1 ปีที่ผ่านมา ประมาณ 6-7%
5. วิกฤตหนี้สาธารณะที่เพิ่มมากขึ้นและรวดเร็ว ณ เดือนธันวาคม 2566 หนี้สาธารณะของไทยคิดเป็น 61.34% ของ GDP ซึ่งยังอยู่ในกรอบของวินัยการเงินการคลังที่กำหนดไว้ไม่เกิน 10%
6. วิกฤตการขาดดุลงบประมาณเรื้อรัง การจัดทำงบประมาณรายจ่ายของไทยใช้นโยบายจัดทำงบประมาณขาดดุลงบประมาณมานานมากเกือบ 20 ปี แต่กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณตั้งแต่ปี 2502 เมื่อเริ่มก่อตั้งสำนักงานงบประมาณและกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังได้กำหนดกรอบการขาดดุลงบประมาณว่าต้องไม่เกิน 20% ของวงเงินงบประมาณ รวมกับ 80% ของรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ในปีนั้น ๆ ซึ่งนับเป็นมาตรการที่ดีในการควบคุมการขาดดุลงบประมาณ

เกณฑ์การประเมินของธนาคารโลก “วิกฤตเศรษฐกิจ”

7. ภาวะเศรษฐกิจหดตัวหรือการขยายตัวติดลบ เศรษฐกิจไทย เคยชะลอตัวเมื่อรัฐบาลประกาศงดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม อันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 เมื่อปี 2563 ถึง -6.1% แต่เมื่อผ่านพ้นการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยก็ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างช้า ๆ

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินของธนาคารโลกแล้ว ถือว่าเศรษฐกิจไทยยังไม่วิกฤตแต่นโยบายด้านเศรษฐกิจต้องกำหนด และดำเนินการให้เหมาะสมและสามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจได้ เช่น การเร่งรัดการลงทุนภาครัฐ การส่งเสริมการลงทุนภาคเอกชน การพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อการส่งออก มุ่งเป้าการขยายตัว การส่งออก การลดปัญหานี้คร้วเรือน การเพิ่มรายได้ภาครัฐเพื่อนำไป สู่นโยบายงบประมาณสมดุล

ความเสี่ยง

กฎหมาย

1. เงื่อนไขของกฎหมายตามมาตรา 53 “ต้องมีความจำเป็นเร่งด่วน และต้องใช้ในการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ไขวิกฤตของประเทศ” ความคุ้มค่าของโครงการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดูว่าเข้าเงื่อนไขหรือไม่
2. เพื่อตราเป็นกฎหมาย จะเป็นพระราชกำหนดฯ หรือพระราชบัญญัติฯ ก็เป็นกฎหมายเหมือนกัน
3. ไม่ได้ไฟเขียว

ป.ป.ช.

1. ความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบาย/ทุจริตจากกลุ่มเป้าหมายที่รับเงิน
2. ความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจ ทั้งเรื่องการกระตุ้นเศรษฐกิจที่มีอัตราต่ำ ความคุ้มค่า ความจำเป็น ผลกระทบ ภาระทางการคลังในอนาคต เศรษฐกิจยังไม่วิกฤต ลำดับความสำคัญของกลุ่มเป้าหมาย ฯลฯ
3. ความเสี่ยงด้านกฎหมาย ต้องตระหนักและใช้ความระมัดระวังอย่างเคร่งครัดและรอบคอบภายใต้กฎหมาย รวมทั้ง แนวปฏิบัติที่โปร่งใสปราศจากการทุจริต
4. ประเด็นอื่น ๆ เช่น เทคโนโลยี blockchain และการกำหนดนโยบายของพรรคการเมือง

ความเสี่ยง

และมีข้อเสนอแนะ 8 ข้อ คือ

1. รัฐบาลควรศึกษาวิเคราะห์การดำเนินโครงการและชี้แจงความชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรมว่าผู้รับประโยชน์จะไม่ตกแก่พรรคการเมือง นักการเมือง หรือเอื้อประโยชน์เฉพาะกลุ่ม
2. การหาเสียงของพรรคเพื่อไทยกับการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา (11 ก.ย. 66) เกี่ยวกับโครงการมีการแตกต่างกัน กกต. ควรตรวจสอบ
3. การดำเนินนโยบายนี้ ควรคำนึงถึงความคุ้มค่าและความจำเป็นในการกระตุ้นเศรษฐกิจ ตลอดจนผลกระทบและภาระการคลังในอนาคต
4. ควรพิจารณาประเด็นความเสี่ยงด้านกฎหมายอย่างรอบคอบ เพื่อให้การดำเนินโครงการเกิดประสิทธิภาพสูงสุดและเป็นไปตามกฎหมาย
5. ควรประเมินความเสี่ยงโดยกำหนดแนวทางหรือมาตรการในการบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริต มีการตรวจสอบทุกขั้นตอน
6. การทำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้ ควรพิจารณาความจำเป็นและความเหมาะสม ระยะเวลาและงบประมาณที่ต้องใช้ในการพัฒนาระบบ
7. เศรษฐกิจไทยอยู่ในช่วงชะลอตัว การกระตุ้นเศรษฐกิจควรให้ความสำคัญกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เช่น กระตุ้นการบริโภคภาคเอกชน กระตุ้นการใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐการเพิ่มทักษะให้แรงงาน ฯลฯ
8. ควรเลือกช่วยเหลือประชาชนกลุ่มที่มีความยากจน เพราะบางที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ โดยแยกจากงบประมาณปกติเพื่อการพยุงการดำรงชีวิต และไม่สร้างภาระหนี้สาธารณะในระยะยาว

บรรณานุกรม

1. เอกสารงบประมาณโดยสังเขป ปี 2555 - 2567
2. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ปี 2567
3. งบประมาณ ปี 2567 ฉบับประชาชน (สำนักงานงบประมาณ)
4. รายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ปี 2560 - 2567 (กรมบัญชีกลาง)
5. ข้อมูลนี้สาธารณะ (จาก Website สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ)
6. ข้อมูลจาก Website สำนักงานงบประมาณ, กรมบัญชีกลาง
7. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องด้านการคลังและงบประมาณ
8. ข่าวสารและความเห็น เรื่อง Digital Wallet จาก Website ต่าง ๆ
9. รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย ปี 2567 ของสภาผู้แทนราษฎร

รายนามอนุกรรมการเสริมสร้างความรู้ในวงงานนิติบัญญัติ

๑. นายจเด็จ อินสว่าง	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายทอง อันทะไชย	รองประธานอนุกรรมการ
๓. นายจิรัชย์ มุลทองไธย	อนุกรรมการ
๔. นายเจตน์ ศิรธรานนท์	อนุกรรมการ
๕. นายดุสิต เขมะศักดิ์ชัย	อนุกรรมการ
๖. นายปิยพันธุ์ นิมมานเหมินท์	อนุกรรมการ
๗. พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	อนุกรรมการ
๘. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	อนุกรรมการ
๙. นายดิเรกฤทธิ์ เจนครองธรรม	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา สถาบันพระปกเกล้า	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ	อนุกรรมการ
๑๒. ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานติดตามและ ประมวลผลงานของวุฒิสภา	อนุกรรมการ
๑๓. นายปิยชาติ ศิลปสุวรรณ	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๔. นายไทรรงค์ โตกระแสน	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นายศรัณย์ศิริ คัมภีรานนท์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

บรรณาธิการ : นายดุสิต เขมะศักดิ์ชัย

พิมพ์และเผยแพร่ : สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

